

**DORADZTWO
ZAWODOWE
OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

INDEX

3	WSTĘP
11	Rozdział 1 Główna grupa docelowa działań organizacji
18	Rozdział 2 Sposoby dotarcia do grupy docelowej
24	Rozdział 3 Geograficzne i socjalno-ekonomiczne tło zakresu działania projektu PROD
34	Rozdział 4 Oferta szkoleniowa dla osób ze specjalnymi potrzebami
65	Rozdział 5 Metodologia
84	Rozdział 6 Motywacja
90	Rozdział 7 Rola rodziny
99	Rozdział 8 Pracownicy—specjaliści
113	Rozdział 9 Analiza SWOT
116	Rozdział 10 Ramy prawne
131	ANEKS

WSTĘP

Publikacja ta jest jednym z wyników osiągniętych w ramach projektu PROD (Orientacja Zawodowa osób z niepełnosprawnością), finansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Leonardo da Vinci.

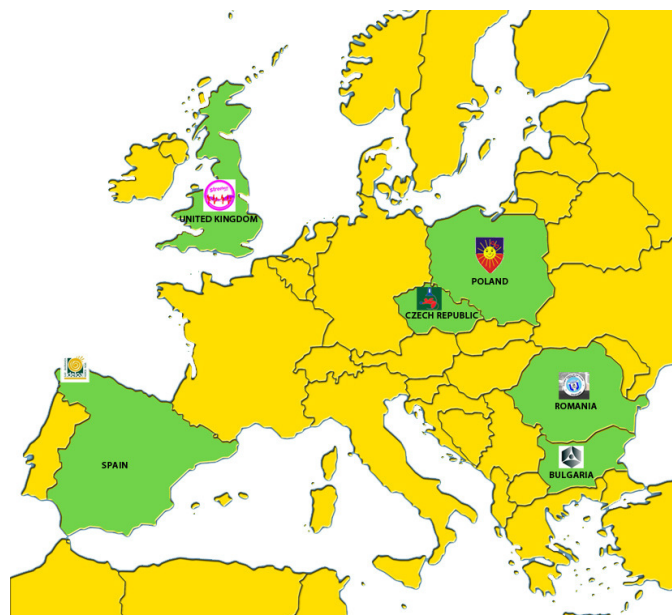
Czas trwania projektu - sierpień 2011 do lipca 2013 roku.

Projekt PROD ma na celu zwiększenie zdolności instytucjonalnych publicznych i prywatnych organizacji, które odpowiedzialne są za orientację zawodową osób z niepełnosprawnych, a także wzmocnienie kompetencje specjalistów pracujących w tych organizacjach.

Grupa docelowa osób niepełnosprawnych obejmuje uczniów ze szkół podstawowych i średnich, a także dorosłych, którzy stoją w obliczu problemów związanych z bezrobociem po ukończeniu studiów i potrzebują szkolenia zawodowego.

Celem niniejszej publikacji jest zaoferowanie perspektywy pracy i doświadczenia zawodowego przez organizacje związane z projektem PROD.

Sześciu partnerów z różnych krajów UE uczestniczy w projekcie PROD.

Stowarzyszenie Deloa (koordynator projektu)

HISZPANIA

WSTĘP

Deloa jest lokalną organizacją typu non-profit. Realizuje innowacyjne projekty w obszarze wiejskim 12 miejscowości (obszar - 822,1 km²) w regionie Galicja. 130.000 osób mieszka w tym obszarze.

Stowarzyszenie wspiera 65 różnych podmiotów -13 z sektora publicznego i 52 z sektora prywatnego, takie są rady miejskie, związki zawodowe, prywatne fundacje, stowarzyszenia dla osób niepełnosprawnych, stowarzyszenia biznesowe, stowarzyszenia młodzieżowe, stowarzyszenia kobiece, itp.

Większość projektów jest adresowana do osób niepełnosprawnych, kobiet i młodzieży.

Stowarzyszenie Przemysłowe Plovdiv BUŁGARIA

Stowarzyszenie Przemysłowe Plovdiv jest dobrowolnym, pozarządowym i niekomercyjnym stowarzyszeniem biznesowym z miasta i regionu Plovdiv.

SKV Ostrava**CZECHY**

SKV Ostrava to klub sportowy na osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich w Ostrawie.

Członkowie Klubu uczestniczą w działalności stowarzyszenia zgodnie z ich niepełnosprawnością. Klub stara się motywować ich do tworzenia relacji w małej społeczności (sport, wydarzenia edukacyjne) oraz pomóc we włączeniu się do uczestnictwa i korzystania z całego społeczeństwa.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy

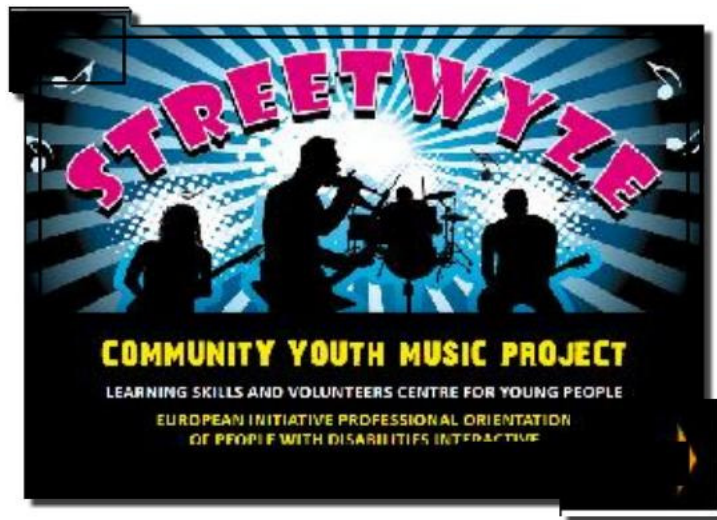
POLSKA

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy jest to specjalne centrum edukacyjne w Tarnobrzegu.

Swoim działaniem obejmuje dzieci i młodzież w wieku od 7 do 24 lat, z lekką, umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną.

Streetwyze - społecznościowy project muzyczny dla młodzieży WIELKA BRYTANIA

Streetwyze to edukacja poprzez szkolenia muzyczne, oferujemy szkolenia zawodowe, jak również uczenie się nieformalne, rozwój osobisty, możliwość wolontariatu, działania oparte na stażu. Oferujemy możliwości tym, do których trudno dotrzeć, wykluczonym społecznie, osobom o niskich osiągnięciach edukacyjnych, zaangażowanym w działania antyspołeczne oraz osobom z trudnościami w uczeniu się.

Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea" RUMUNIA

Kolegium Tehnic de Cai Ferate "Unirea" jest to szkoła w mieście Pascani, w powiecie Iasi. Oferta edukacyjna skierowana jest dla uczniów gimnazjum i liceum, zawodników sportowych: piłkarzy nożnych, zawodników rugby, piłkarzy ręcznych ze Szkolnego Klubu Sportowego, jak również dla słuchaczy dorosłych.

W celu łatwiejszego zaprezentowania i rozpoznania partnerów zostali oni przedstawieni w poniższej tabeli z logo ich instytucji.

	<p>HISZPANIA: Deloa (koordynator)</p> <p>www.deloa.es</p>
	<p>WIELKA BRYTANIA: Streetwyze</p> <p>http://www.streetwyze.org</p>
	<p>POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnowskich Górach</p> <p>http://www.soswtg.pl</p>
	<p>CZECHY: Skv Ostrava</p> <p>http://www.skvostrava.cz</p>
	<p>RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Cai Ferate "Unirea"</p> <p>http://gsunirea.licee.edu.ro</p>
	<p>BUŁGARIA: Industrial Association Plovdiv</p> <p>rda@plov.net</p>

Partnerzy projektu PROD pracują z osobami z różnymi rodzajami i stopniami upośledzenia umysłowego, podchodzą do tematu osób niepełnosprawnych z różnych perspektyw (integracja na rynku pracy, edukacja i szkolenie, rozwój umiejętności).

ROZDZIAŁ 1

Główna grupa docelowa
działań organizacji

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

Informacje o głównych grupach docelowych partnerów PROD przedstawiono pokrótce w poniższej tabeli:

	Wiek	Płeć	Rodzaj niepełnosprawności	Rodzaj zatrudnienie
	18-40	Kobiety i mężczyźni	Fizyczne, psychiczne, centralny układ nerwowy i sensoryczne	Bezrobotni (aktywnie szukający pracy)
	Ponad 14	Kobiety i mężczyźni	Trudności w uczeniu się i zaburzenia zachowania	Potrzebujący ¹ (aktywnie szukający pracy)
	16-23	Kobiety i mężczyźni	Upośledzenie umysłowe (od lekkiego do znacznego)	Uczniowie
	22-62	Kobiety i mężczyźni	Niepełnosprawność ruchowa	Pracownicy, studenci i bezrobotni (aktywnie szukają pracy, nie są zainteresowani posiadaniem pracy, długotrwale bezrobotnych)
	11-20	Kobiety i mężczyźni	Niepełnosprawność ruchowa, trudności w uczeniu się, Społeczne, emocjonalne i / lub psychiczne problemy	Uczniowie
	ponad 16	Kobiety i mężczyźni	Niepełnosprawność fizyczna i choroby wewnętrzne	Bezrobotni (aktywnie szukający pracy)

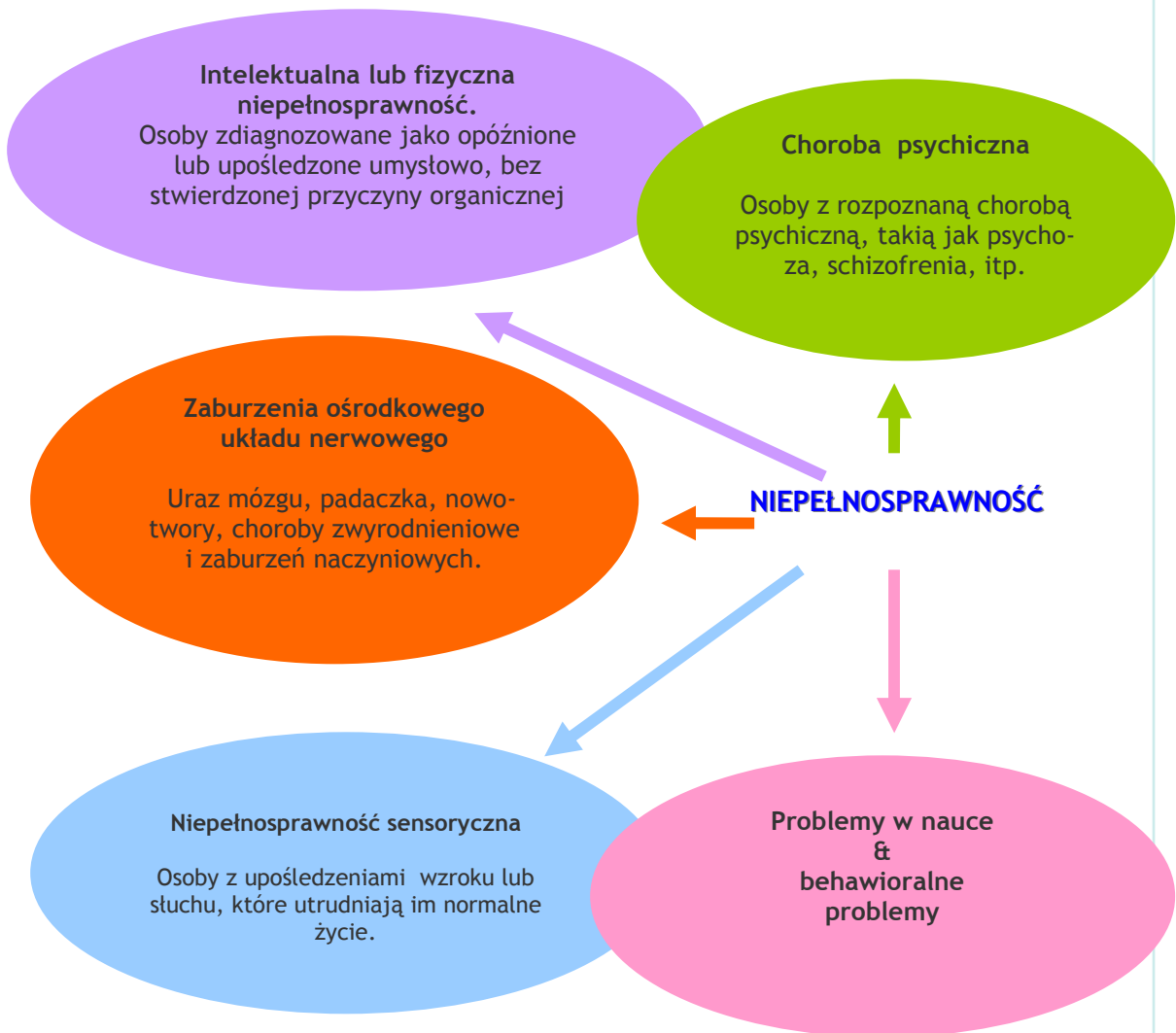
Professional Orientation of People with Disability

Jako całość, wiek grupy docelowej jest bardzo szeroki. Wszystkie instytucje uczestniczące mają limit minimalnego wieku w swojej grupie docelowej-w zakresie od 11 do 22, w zależności od poszczególnych instytucji, ale nie wszystkie z nich mają limit maksymalnego wieku.

¹ Potrzebujący nie oznacza potrzeb w zakresie edukacji, zatrudnienia

Jeśli chodzi o płeć grupy docelowej, wszystkie instytucje są otwarte na mężczyzn i kobiety, z poszanowaniem zasad równości płci.

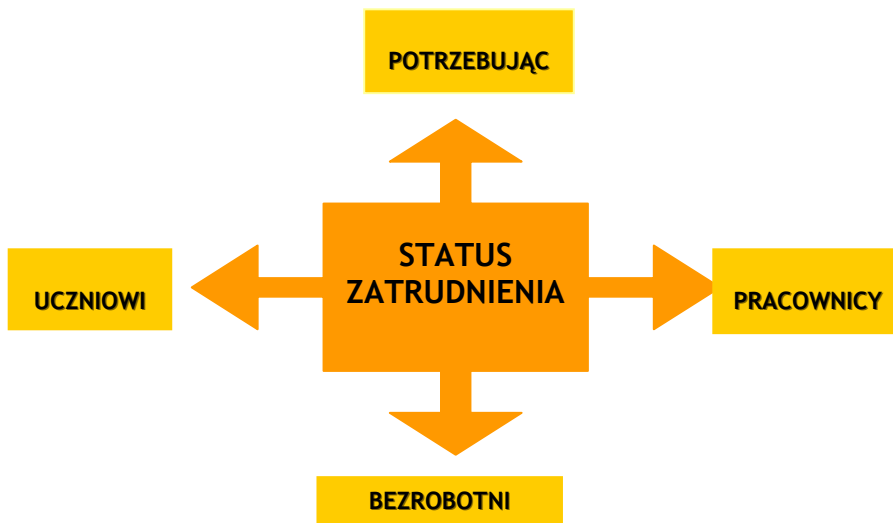
Zakres niepełnosprawnych grupy docelowej jest bardzo szeroki i jest zestawiony na poniższym rysunku.

W stosunku do statusu zatrudnienia grupy docelowej, ponownie istnieje wiele różnych sytuacji. Instytucje szkolne pracują z uczniami, podczas gdy reszta partnerów pracuje z bezrobotnym, którzy aktywnie poszukują pracy, z potrzebami-również poszukującymi aktywnie pracy, a także z pracownikami, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę i możliwości aby dostać lepszą pracę.

ROZDZIAŁ 1

Główna grupa docelowa

Kilka uwag należy dodać do tej informacji.

HISZPANIA: stowarzyszenie DELOA

Mimo, że grupą docelową Deloa są bezrobotni ze specjalnymi potrzebami, ważne jest, aby podkreślić, że ludzie mogą cierpieć z powodu różnych poziomów niepełnosprawności. Z tego powodu organizacja pracuje z osobami niepełnosprawnymi, ale posiadającymi zdolność do wykonywania pracy, gdy korzysta z wsparcia (szkolenia specjalistyczne), ale musimy pamiętać, że nie wszystkie osoby niepełnosprawne są w stanie wykonać pracę .

BULGARIA: Plovdiv stowarzyszenie przemysłowe

W przypadku stowarzyszenia przemysłowego Plovdiv, docelowa grupa osób ze specjalnymi potrzebami obejmuje uczniów z ostatnich lat szkoły średniej, studentów, osoby bezrobotne, pracowników poszukujących szkoleń w celu poprawy ich kwalifikacji, a także ludzie, którzy chcą założyć własną firmę.

WIELKA BRYTANIA: Streetwyze

Spoleczność Streetwyze Youth to projekt muzyczny przeznaczony dla młodych osób dorosłych z zaburzeniami w zachowaniu, jak i tych z trudnościami w uczeniu się. Mają również przeformułować swoje postanowienie, aby pracować dla bezrobotnych absolwentów szkół, jak i młodych dorosłych z niskim poziomem wykształcenia, obejmują tych, którzy mają potrzeby edukacji muzycznej i pragną rozwijać swoje talenty i umiejętności w nauczaniu młodzieży muzykalność.

Oferuje osobom z trudnościami w uczeniu się i bezrobotnym młodym dorosłym możliwość zaangażowania się w proces edukacyjny, zawierający osobisty rozwój struktury kształcenia, jak również możliwość zaangażowania się w pracy zawodowej, wolontariacie w Streetwyze. Projektu ma na celu zwiększenie ich możliwości, perspektywę pracy, umiejętności i świadomości w zakresie zatrudnienia, jak również zyskują bezcenne doświadczenie w miejscu pracy.

CZECHY: SKV Ostrava

Naszą główną grupą docelową są fizycznie niepełnosprawne osoby.

ROMANIA: Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea"

Osoby ze specjalnymi potrzebami nie są główną grupą docelową Colegiul Tehnic de Cai Ferate "Unirea", który pracuje z dużą liczbą studentów, niektóre z nich z niepełnosprawnością, a niektóre z nich nie. Jednak w przypadku osób o specjalnych potrzebach, instytucja ta skupia się na szerokim spektrum.

We własnej instytucji pracują z uczniami z fizycznym upośledzeniem, a także niepełnosprawnymi², którzy wymagają operacji³ lub leczenia⁴. Poza tym pracują z uczniami z trudnościami w nauce.

Oprócz tego organizacja ta działa dla uczniów z domów dziecka i przyczynia się do integracji uczniów z różnych grup etnicznych, takich jak Romowie, Rosjanie i Mołdawianie.

Z drugiej strony, "Unirea" współpracuje również z uczniami ze społecznymi, emocjonalnymi i behawioralnymi problemami, tak jak w przypadku sierot, ale także młodzieży z rodzin z jednym rodzicem lub z rodzin z problemami finansowymi (bez dochodów w ogóle lub bardzo małymi dochodami), oraz uczniami, których rodzice pracują za granicą.

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno — Wychowawczy w Tarnowskich Górach

Główną grupą docelową są uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym a także ze sprzężeniami, którzy otrzymali skierowanie z poradni psychologiczno — pedagogicznej do kształcenia specjalnego.

2 wzroku, słuchu lub mobilności problemy.

3. Operacja na mózgu, serca, itp.

4 Układ oddechowy niepełnosprawne, braki hormonu insuliny, itp.

ROZDZIAŁ 2

Sposoby dotarcia do grupy docelowej

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

ROZDZIAŁ 2

Sposoby dotarcia do grupy docelowej

Różne rodzaje organizacji pracujących nad tym projektem mają różne grupy docelowe, w konsekwencji sposoby dotarcia do określonej grupy docelowej są także bardzo różne.

W niektórych przypadkach są to organizacje utrzymujące kontakty z osobami o specjalnych potrzebach lub organizacje, które współpracują z tymi osobami, w celu udzielania im informacji na temat usług lub przewidzianej dla nich działalności.

W szczególności szkoły organizują różnorodne działania skierowane do rodziców z dziećmi o specjalnych potrzebach. Informują o szkolnych możliwościach i działaniach podejmowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami.

Wszystkie organizacje otrzymują **bezpośrednie pytania** od potencjalnych użytkowników. Te osoby o specjalnych potrzebach lub ich rodzice dowiadują się o istnieniu organizacji w różny sposób:

- ▶ Słyszac od kogoś, kto korzystał z usług lub uczestniczył w działalności organizacji;
- ▶ Od pracowników z Usług Socjalnych, Zdrowia Psychicznego lub innych jednostek czy agencji, które pracują z osobami o specjalnych potrzebach i poinformowały ich o istnieniu programu / działaniach / usługach.

Działania w projektach dotyczących osób ze specjalnymi potrzebami także przyczyniają się do rozpowszechniania informacji i to jest kolejny sposób w jaki potencjalni użytkownicy dowiadują się o organizacji i oferowanych usługach.

Poniżej znajdują się szczegółowe informacje o tym, jak każda poszczególna organizacja projektu PROD dociera do określonej grupy docelowej.

DELOA (Hiszpania)

Słyszac od kogoś

Jest to najbardziej powszechny sposób kontaktowania się z organizacją.

Ludzie otrzymali informacje od innych ludzi, którzy uczestniczą w projekcie lub od innych rodzin, które również uczestniczyły w projekcie w przeszłości.

Zakłady opieki zdrowia psychicznego

Hiszpański system zdrowia publicznego posiada jednostki odpowiedzialne za leczenie chorób psychicznych, które oferują praktyki psychiatryczne dla ludności psychiatry, psychologowie, pracownicy socjalni, pielęgniarki pracujący w zakresie zdrowia psychicznego).

Zazwyczaj pracownicy socjalni dostarczają informacji na temat projektu zatrudnienia jako sposobu **powrotu do normalnego życia** kiedy pacjenci mogą pokonać chorobę (lub są leczeni i mogą mieć normalne życie).

Usługi społeczne

Jest to hiszpańska instytucja publiczna, która dokonuje oceny poziomu niepełnosprawności (wydaje certyfikat dla osób niepełnosprawnych, który uprawnia do uzyskania korzyści społecznych i ekonomicznych). Kiedy pracownicy społeczni uważają, że osoby niepełnosprawne mogą wejść na rynek pracy, dostarczają im informacji na temat Projektu.

BUŁGARIA: Plovdiv industrial association

Ta organizacja **kontaktuje się z osobami** ze specjalnymi potrzebami oferując swoje usługi, ale także **kontaktuje się** przez same osoby niepełnosprawne.

Kontaktują się z różnymi związkami i stowarzyszeniami dla osób o szczególnych potrzebach w Bułgarii:

Związek Osób niepełnosprawnych w Bułgarii:

<http://www.disability-bg.org>

Związek Osób niesłyszących w Bułgarii:

<http://www.sqbbg.com>

Związek Niewidomych w Bułgarii:

<http://www.ssb-bg.net>

Bułgarskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie (BAPID): http://bapid.com/home_en.html

Oni również pracują w różnych projektach dotyczących szkolenia, mentoring i dokształcania osób ze szczególnymi potrzebami.

CZECHY: SKV Ostrava

Członkowie Klubu SKV Ostrava **odwiedzają** szkoły specjalne i internaty dla osób niepełnosprawnych aby poinformować o możliwościach oferowanych przez klub.

Osoby niepełnosprawne, które są zainteresowane dołączeniem do klubu mogą zobaczyć obiekty klubowe i zapoznać się z działalnością, zanim postanowią zostać aktywnym członkiem

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno— Wychowawczy

W przypadku polskich partnerów grupą docelową są uczniowie z upośledzeniem, więc zwykle rodzice kontaktują się z instytucją, aby otrzymać informacji o możliwościach kształcenia ich dzieci w szkole.

Uczniowie niepełnosprawni uczęszczający do tej szkoły muszą posiadać skierowanie do kształcenia specjalnego z Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej w Tarnobrzegu lub z innego

WIELKA BRYTANIA: Streetwyze

Streetwyze jest w okresie przejściowym rozwoju swoich usług. Z tego powodu doszli do wniosku, że bardziej odpowiednie jest **rozpowszechnienie wiedzy** i pozyskiwanie grupy docelowej za pośrednictwem odpowiednich organizacji i agencji, które są w kontakcie z osobami, które mają **trudnościami w uczeniu się**, w zlokalizowanym obszarze i pracują nad harmonogramem programu i najlepszymi praktykami wśród swoich rówieśniczych organizacji w odniesieniu do kwestii zaangażowania młodych ludzi.

Streetwyze otrzymuje jednak bezpośrednie zapytania albo poprzez e-mail lub rozmowy telefoniczne i pracownicy udzielają pomocy i odpowiednich porad.

RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea"

Według rumuńskich przepisów ustawy Prawa o Szkolnictwie rodzic lub opiekun prawny ma prawo zapisać swoje dziecko do szkoły na tak długo, dopóki dziecko nie ukończy 18 roku życia.

Dobre przykłady **integracji** uczniów o specjalnych potrzebach stanowią bodziec w wyborze tej szkoły, ponieważ rozwijają szeroką gamę działań, poprzez które **promują i polepszają ofertę edukacyjną**: Dzień Otwartych Drzwi, organizację sesji komunikacyjnych, sympozjów, itp.

Na targach ofert edukacyjnych, organizowanych przez Domu Didactic Corpus, rodzice i uczniowie informowani są o szkolnych ofertach edukacyjnych.

At the educational offers market, organized by the House of the Didactic Corpus, the parents and the pupils can be informed about the school educational offers.

ROZDZIAŁ 3

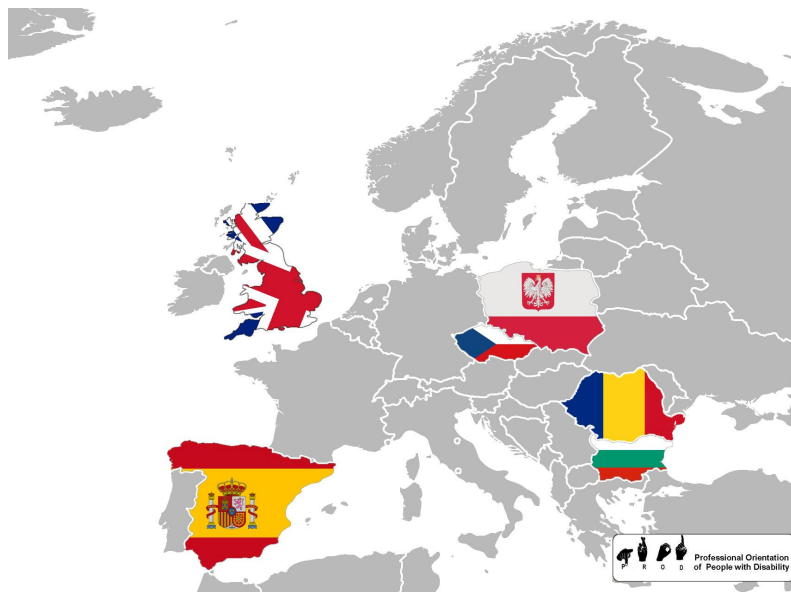
Geograficzne i socjalno-ekonomiczne tło zakresu działania projektu PROD

PROD **LEONARDO** **PARTNERSHIP**

Professional Orientation
of People with Disability

POPULACJA

Organizacje partnerskie projektu PROD działają na poziomie lokalnym lub regionalnym, biorąc to pod uwagę, możemy oszacować, że całkowita populacja uczestników projektu PROD wynosiła około 5 mln osób w 2012 roku.

Bardziej szczegółowe informacje o populacji można znaleźć w tabeli poniżej:

Tabela 1: Ilość osób objęta działaniami projektu PROD,
z podziałem na płeć

	Populacja	Kobiety	Mężczyźni	Przedział wiekowy		
				0- 15	16- 64	ponad 64
 SARAJEVO delo KURSE: MOJA	2 795 422 (region)	48%	52%	12%	65%	23%
	65 000 000 (UK)	52 % (UK)	48% (UK)	8%	78%	14%
	216 600 (Południowo Wschodni Lon- dyn ponad 1000 osób na metr kwadratowy)					
	137 5221² (region)	48%	52%	17%	65%	18%
	1 243 220 (region)	49%	51%	14%	71%	15%
	42 418 (miasto)	49%	51%	20%	72%	8%
	683 027 (region)	48%	52%	13%	68%	19%

ROZDZIAŁ 3

Tło geograficzne i socjalno—ekonomiczne

W odniesieniu do danych lokalnych lub regionalnych, należy zwrócić uwagę na następujące informacje:

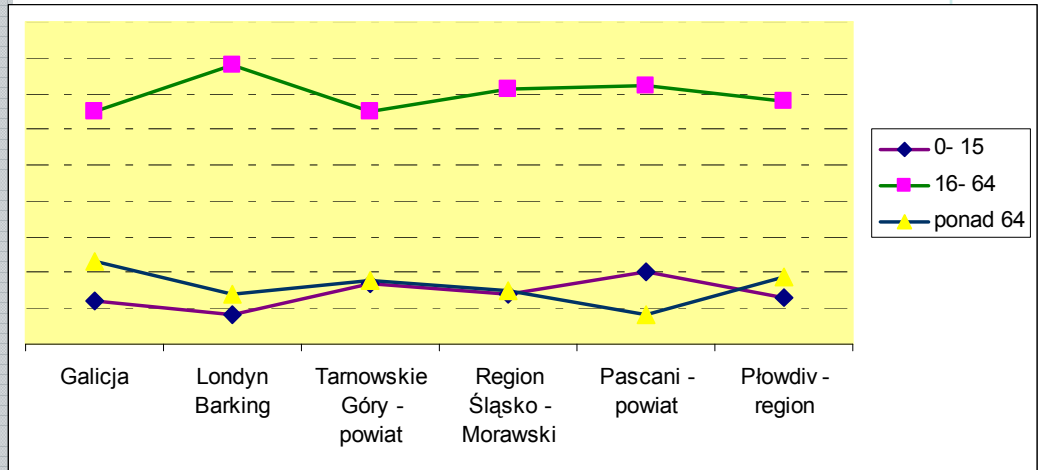
- W przypadku Deloa (Hiszpania), dane regionalne odnoszą się do regionu Galicja.
- Dane lokalne z Streetwyze (UK) odnoszą się do dzielnic Londynu Barking i Dagenham.
- Dane regionalne ze Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Tarnowskich Górach (Polska) dotyczą powiatu Tarnowskie Góry.
- Dane regionalne z SKV Ostrawa (Czechy) są z regionu ślasko-morawskiego.
- Dane lokalne z Colegiul Thecnic de Cai Ferate "Unirea" (Rumunia) są z powiatu Pascani.
- Dane z Regionalnego Stowarzyszenia Przemysłowego Plovdiv (Bułgaria) odnoszą się do regionu miasta Plovdiv.

W zakresie tej populacji i podziału na płeć istnieje równowaga między mężczyznami i kobietami, z lekką wyższą proporcją kobiet (48/49% tej populacji to mężczyźni, a 51/52% to kobiety).

Rozkład wieku jest nieco różny w różnych obszarach projektu PROD. Nie ma dużych różnic w populacji aktywnej zawodowo, średnia liczba ludności w wiek produkcyjnym (16 do 64 lata) to 70% (w zakresie od 65% do 78%)

ROZDZIAŁ 3

Tło geograficzne i socjalno—ekonomiczne

Istnieją podobne różnice w grupie wiekowej od 0 do 15 lat, średnia liczba osób w tym przedziale wiekowym to 14% (w zakresie od 8% do 20%). Większe różnice są w grupie wiekowej powyżej 64 lat, średnio to 16%, ale począwszy od 8% do 23%. Ta informacja wskazuje, że w niektórych obszarach, takich jak region Galicja (23%) problemem jest starzejące się społeczeństwo.

**Populacja osób objętych projektem PROD:
Osoby niepełnosprawne, mniejszości etnicznych i imigranci**

	% osób niepełnosprawnych	Mniejszości etniczne	Imigranci
	8.5% (kraj)	0.25% Romów ¹ (region) 2% Romów (kraj)	8% (region)
	10,000,000 osób niepełnosprawnych (UK) 46.5% osób w wieku 16-64 z niepełnosprawnością	7.6% Afrykańczyków 2.8% Hindusów 2.4% Karaiby 2.2% Pakistańczyk 1.1% Bangladeszu 1.0% inni Azjaci 0.9% Chińczycy 0.5% inni Czarni 1.3% pozostali	527,000 W latach 2010-2011
	16% (kraj)	Region: 3.13% Ślązacy 0.7% Niemcy 0.1% Ukraińcy 0.02 % Romowie	7.4% (region)
	9.87% (kraj)	Kraj 0.99% Ukraina 0.76% Słowacja 0.52% Wietnam 0.25% Rosja 0.18% Polska 0.15% Niemcy	1.8% (region)
	3.20% (powiat)	Lokalnie: 1,24% Romowie, Rosjanie, Niemcy, Ukraińcy, Tureckie, żydowskie, Chorwaci, Włosi, Mołdawianie i inne	0,03% Niemcy, Austriacy, Polski i inni
	10 % (kraj)	Region: 6,49% (Turcy) 4,78% (Romowie) 1,54% (inne)	6.6% (region)

Professional Orientation of People with Disability

1. W Galicji żyje około 9000 Cyganów, 70% żyje w 7 dużych galicyjskich miastach (jest to 2% ludności Hiszpanii).

Dane dotyczące odsetka osób niepełnosprawnych nie były dostępne na poziomie regionalnym. W rzeczywistości, tylko jeden partner był w stanie uzyskać takie informacje na szczeblu powiatowym (3,2% w powiecie Pascani w Rumunii).

Reszta z partnerów posiada dane na poziomie krajowym, a zakresy procentowe to od 8,5% do 16%. Mniejszości etniczne nie są znaczące.

	Obszar	Gęstość zaludnienia (na km	Stopa bezrobocia			Stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych
			<i>łącznie</i>	<i>mężczyźni</i>	<i>kobiety</i>	
	29,574 km ² (region)	93.78	20.18% (region - Galicia) Hiszpania: 24.44%)	19.85% (Hiszpania: 24.09%)	20.55 % (Hiszpania: 24.86%)	40% (kraj)
	4,979.2 km ²	45.4 osób na hektar	8.4% (UK) Region 6.4%	1.56 mln (UK)	1.13 Mln (UK)	6.4%
	644 km ² (powiat)	213	11.9% (region)	kraj: 9%	11.1 (region)	6% (region)
	12333.09 km ² (region)	376	kraj: 13.3%)		kraj: 10.9%	

ROZDZIAŁ 3

Tło geograficzne i socjalno—ekonomiczne

	Obszar	Gęstość zaludnienia (na km ²)	Stopa bezrobocia			Stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych
			łącznie	mężczyźni	kobiety	
	5 445 sq km (region)	230	11.7 % (region) (Czechy: 9.1%)	9,2 % (CZ: 6,8%)	13 % (CZ: 10%)	12.4% (region)
	75,42 sq km ³ (local)	562.42	5.3% (kraj)	5.56% (kraj) 5.38% (Rumunia)	4.81% (kraj) 4.83% (National)	3.80% (kraj) 4.02% (kraj)
	5 928 sq km. (region)	115.24	9.8% (region-Plovdiv) (Bułgaria: 12.9%)	NA ⁴	NA ⁵	31% (kraj)

1. Powierzchnia miasta Pascani oraz 5 dzielnic (Blăgești, Boșteni, Gîștești, Lunca Pașcani, Sodomeni).
2. 45,5% bezrobotnych to mężczyźni.
3. 54,5% bezrobotnych to kobiety

GOSPODARKA, SYTUACJA EKONOMICZNA

	Główne sektory gospodarki	Przeciętne wynagrodzenie (w ciągu roku)			Minimalna płaca (miesięcznie)
		łącznie	mężczyźni	kobiety	
	54% pracuje na sektorze usługowym Galicja region: konstrukcja okrętów, samochodów, przemysł tekstylny, wydobywanie granitu, przemysł przetwórczy, stocznie, energii (energia wiatrowa), itp	19,807 € (Galicja)	21 830 €	17 342 €	641,40€ (kraj)
	Produkcja, Usługi, handel, rozrywka, usługi i sektor publiczny	29.13 million people in work National	15.6 million	13.5 million	główna stawka ponad 21 lat -£ 6.08 18-20 lat - £ 4.98 16-17 lat - £ 3.68 uczeń -£ 2.60
	Śląsk: handel, usługi, turystyka, górnictwo, hutnictwo, przemysł samochodowy, przemysł przetwórczy	10,671€ (region) 10,194€ (Polska)	994€ (Polska)	9 284€ (Polska)	277€ (Polska)

ROZDZIAŁ 3

Tło geograficzne i socjalno—ekonomiczne

	Główne sektory gospodarki	Przeciętne wynagrodzenie (w ciągu roku)			Minimalna płaca (miesięcznie)
		łącznie	mężczyźni	kobiety	
	Region Morawsko-śląski: tradycyjnie górnictwo, przemysł ciężki, żeliwny fabryki; obecnie turystyka, usługi, administracja, handel, rolnictwo	907 € (MSK)	998 € (MSK)	772 € (MSK)	317 € (MSK)
	Lokalna gospodarka w Paskani opiera się głównie na przemyśle: 59,3% (usługi), 19,3% przemysł, 12,4% (budownictwo) i 9% (rolnictwo). Po roku 1989 nastąpił spadek lokalnego przemysłu. Działalność handlowa rośnie, zwłaszcza w takich dziedzinach jak: materiały budowlane, urządzenia przemysłowe, zasłony i tkaniny, piekarnictwo, produktów spożywczych itd.	980 € (CZ.)	1078 € (CZ.)	831 € (CZ.)	317 € (CZ.)
		478.83 € (kraj)	NA	NA	158 € (kraj)
		414 € (powiat)			
	Przemysł - przemysł spożywczy, przemysł lekki - ubrania, buty, itp., budowa maszyn i elektronika, chemia, rolnictwo, sektor usług turystycznych	4,485 € (Bułgaria)	NA	NA	148.27 € (kraj)

ROZDZIAŁ 4

Oferta szkoleniowa dla osób ze specjalnymi potrzebami

Krótko przedstawiono informacje na temat oferty szkoleniowej dostępnej dla osób niepełnosprawnych w krajach partnerskich projektu PROD.

HISZPANIA: Deloa association

Osoby niepełnosprawne mają dwie możliwości EDUKACJI w Hiszpanii, w zależności od stopnia niepełnosprawności i zasobów lokalnych:

- a) Integracja w regularnej edukacji
- b) Oferta **edukacji specjalnej** (dla osób z wysokim stopniem niepełnosprawności)

W przypadku uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczęszczających do regularnej edukacji, istnieją pewne sposoby udzielania im pomocy. Jeśli uczeń ma szczególne potrzeby w jego / jej szkolnej karierze, całkowite albo chwilowe, on / ona ma prawo do otrzymania:

⇒ **Edukacyjne wzmocnienie** (*refuerzo educativo*)

Wspólne działania podjęte przez całą kadrę nauczycielską z tego obszaru, w którym uczeń ma trudności. Opiekun ucznia musi powiadomić o pomocy rodzinę.

⇒ **Edukacyjne wsparcie** (*apoyo educativo*)

Indywidualne działania podejmowane przez nauczycieli / szkolnych pedagogów terapeutycznych pomagają uczniom z trudnościami w uczeniu się. Po pierwsze, zespół psychologów i pedagogów ocenia ucznia i decyduje, niektóre działania muszą być podjęte.

Następnie, działania są realizowane. Opiekun ucznia musi poinformować rodzinę.

Przystosowany, ewaluacyjny program nauczania

Są to specjalne działania dotyczących modyfikacji jednej lub kilku aspektów programów nauczania (cele, treści, kryteria oceny, ...) i dostosowanie ich do specjalnych potrzeb ucznia. Celem jest to, że uczeń osiąga jego / jej najwyższy poziom umiejętności.

⇒ Po pierwsze, zespół psychologów i pedagogów ocenia ucznia i decyduje czy on / ona ma znaczące opóźnienia programowe. Następnie, niektóre zmiany są dokonywane. Opiekun ucznia musi powiadomić rodzinę.

Ponieważ jest to szczególne działanie, zmiany muszą być zatwierdzone przez Regionalny Departament Ministerstwa Edukacji.

⇒ **Grupowanie uczniów**

Jeśli jest kilka osób o podobnych trudnościach w nauce, mogą być pogrupowani na podstawie tymczasowego zezwolenia w celu zaoferowania im bardziej zindywidualizowanej uwagi. Rodziny muszą być poinformowane.

⇒ **Elastyczność**

Długość czasu przebywania w szkole może być zmodyfikowana, gdy uczeń tego potrzebuje. Środki te są stosowane w przypadku uczniów niepełnosprawnych, uczniów o bardzo dużych możliwościach i studentów wykazujących poważne zaburzenia zachowania.

Jest na to zezwolenie z Regionalnego Departamentu Ministerstwa Edukacji.

⇒ **Program różnicowania programowego**

Jest to specjalny program przeznaczony dla uczniów mających trudności z nauką aby umożliwić im zdanie egzaminu maturalnego. W ten sposób, metodologia i treść są dostosowane do możliwości ucznia. Długość programu wynosi 1-2 lat. Rodziny muszą być poinformowane.

W przypadku zgody na zatrudnienie na **RYNKU PRACY**, istnieje wiele różnych możliwości, w zależności od stopnia niepełności:

1. Wprowadzenie na rynek pracy.
2. Specjalne Ośrodki Zatrudnienia (Centros Especiales de Empleo).
3. Centra Zawodowe (Centros de formación ocupacional).
4. Ośrodki opieki dziennej (Centros de día).

Zdjęcia z regularnego rynku pracy

Zdjęcia ze Specjalnego Ośrodka Zatrudnienia

Deloa współpracuje z Fundacją Paideia w projekcie zatrudnienia pomagając osobom niepełnosprawnym w znalezieniu pracy. Paideia oferuje szkolenia zawodowe w centrum szkoleniowym Trébore.

Główne cele to:

- ✓ Ocena **umiejętności i postawy** wnioskodawcy.
- ✓ Zbadanie **środowiska rodzinnego**.
- ✓ Pomoc wnioskodawcy w rozwoju **umiejętności pracy** dostosowanych do poziomu ich niepełnosprawności¹. Są przeszkoleni do wykonywania określonych zadań w miejscu pracy.
- ✓ Pomoc wnioskodawcy w rozwoju nawyków pracy (punktualność, odpowiedzialność, ...)
- ✓ Pomoc wnioskodawcy w znalezieniu pracy w zwykłym przedsiębiorstwie, jeśli to możliwe, lub w firmie społecznej (przedsiębiorstwo społeczne Trébore).

Paideia posiada duże doświadczenie we współpracy z lokalnymi firmami w pomocy osobom niepełnosprawnym w wejściu na rynek pracy. Paideia organizuje praktyki w firmach, ściśle nadzorowane przez pracowników Paideia, którzy oferują wsparcie na każdym etapie procesu. To może doprowadzić do tego, że osoba przyuczana może zostać zatrudniona przez firmę.

¹ ANTEAR Project.

BUŁGARIA: Plovdiv industrial association

W Bułgarii istnieją dwie możliwości:

- a) Oferta edukacji specjalnej (w zależności od rodzaju niepełnosprawności).
- b) Integracja w regularnej edukacji.

Włączenie do kształcenia ogólnego

Zgodnie z nową Ustawą o Ochronie, Rehabilitacji i Społecznej Integracji Osób Niepełnosprawnych z dnia 01.01.2005 r. Ministerstwo Edukacji i Nauki musi zapewnić dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SEN), niepełnosprawnym i / lub chorym przewlekle w Bułgarii:

- ✓ Korzystne warunki dla kształcenia zintegrowanego / sprzyjającego włączeniu społecznemu na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe i średnie, szkoły zawodowe);
- ✓ Wczesną rehabilitację słuchu, mowy, logopedyczną, psychologiczną rehabilitację, rehabilitacja dzieci niewidomych i niedowidzących;
- ✓ Podręczniki, pomoce szkolne, nowoczesne technologie i urządzenia techniczne do kształcenia dzieci z niepełnosprawnością;
- ✓ Edukację zawodową dla niepełnosprawnych uczniów.

W regionalnych inspektoratach Ministerstwa Edukacji i Nauki zespoły interdyscyplinarne opracowują kompleksowe oceny pedagogiczne i programy integracji dzieci niepełnosprawnych w edukacji ogólnej.

Ośrodki zasobów wspierających integracyjny system kształcenia są również tworzone w Ministerstwie Edukacji i Nauki.

Państwowe wymagania edukacyjne dotyczące dzieci i uczniów z SEN i / lub przewlekle chorych zostały zmienione w 2002 roku. Teraz uczniowie muszą być zintegrowani w ogólnym systemie edukacyjnym. Szkoły są zobowiązane do przyjęcia dzieci z SEN i / lub chorób przewlekłych. Tylko wtedy, gdy nie ma żadnych możliwości kształcenia w zwykłych szkołach państwowych i na pisemny wniosek rodziców, dzieci z SEN umieszcza się w szkołach lub instytucji specjalnych. (Ustawa Edukacyjna, 2002).

Osoby z niepełnosprawnością nabytą w wieku 16 lat lub starsze mają prawo do dodatkowego dostosowanego powszechnego systemu kształcenia lub / i profesjonalnych programów edukacyjnych, jak również specjalistycznych programów bezpłatnej rehabilitacji.

Szkoły średnie i uczelnie wyższe są zobowiązane do zapewnienia odpowiednich warunków, specjalnych urządzeń technicznych, odpowiednich materiałów do nauki i dodatkowej pomocy nauczyciela w celu wspierania procesu kształcenia i oceny osób niepełnosprawnych.

Uczniowie - kandydaci niepełnosprawni mają **pierwszeństwo w dostaniu się na studia** jeżeli uczelnie organizują egzaminy wstępne (Prawo o Szkolnictwie Wyższym).

Uczniowie niepełnosprawni mogą uzyskać **stypendia socjalne**, emerytury i inne udogodnienia. Nie płacą opłat w państwowych szkołach średnich i wyższych.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do **integracyjnego kształcenia zawodowego** (wstępne kwalifikacje zawodowe, rozszerzenie kwalifikacji, długotrwała edukacja, przekwalifikowanie).

Rodzice dzieci niepełnosprawnych otrzymują wsparcie finansowe w wysokości 70% minimalnego miesięcznego dochodu gwarantowanego.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do **wsparcia finansowego** w celu uzyskania pomocy podczas wizyty w instytucji państwowej, publicznej, zdrowotnej, edukacyjnej lub innej. Zgodnie z ustawą dotyczącą Wychowania Fizycznego i Sportu (zmienionej w 2000 r. i 2002), wychowanie fizyczne, sport i turystyka są integralną częścią kształcenia w przedszkolach, ogólne, specjalne i profesjonalnych instytucjach edukacyjnych.

Programy kształcenia w Ministerstwie Edukacji i Nauki są uzgodnione z Ministerstwem Młodzieży i Sportu.

Pozytywne zmiany w ustawodawstwie bułgarskim są dość nowe i rzeczywistość w szkołach wciąż jest daleka od jego wymagań i zaleceń. Niewiele szkół ogólnokształcących jest dostępna dla dzieci niepełnosprawnych. Istnieje wiele innych problemów związanych z integracją, jak nieodpowiednie państwowe finansowanie i zaopatrzenie w specjalistyczny sprzęt, wiedza i postawa nauczycieli, postawa rodziców i nauczycieli wobec niepełnosprawności i specjalnych potrzeb dzieci, brak informacji. Wielu rodziców nadal woli posyłać dzieci do szkół specjalnych.

Integracja w wychowaniu fizycznym

Większość dzieci niepełnosprawnych w szkołach ogólnokształcących jest zwolniona z regularnych **zajęć wychowania fizycznego**. Istnieje kilka dobrych przykładów integracji wychowania fizycznego, ale mogą być zdefiniowane jako wspiane wyjątki od powszechnej praktyki.

W szkołach specjalnych dla dzieci niepełnosprawnych wzrokowo i niedosłyszących wymogi państwa (o liczbie zajęć wychowania fizycznego w tygodniu i sportu szkolnego) są spełnione.

W wielu szkołach specjalnych dla dzieci niepełnosprawnych ruchowo, nadal zatrudnieni są tylko fizjoterapeuci.

Uczniowie szkół specjalnych uczestniczą regularnie w szkolnych **mistrzostwach sportowych** w różnych dyscyplinach sportowych. Są to tradycyjne, poważne zawody pomiędzy szkołami z różnych miast.

Bułgarski Związek Paraolimpijski i Bułgarska Federacja Sportowa osób głuchoniemych wspierają i organizują różne szkolne imprezy sportowe dla dzieci niepełnosprawnych w szkołach specjalnych.

W 2005 dzieci z niektórych szkół specjalnych (niewidomi, głuchoniemi) uczestniczyli w regionalnych imprezach sportowych dla uczniów szkół ogólnych.

W ostatnich kilku latach w Bułgarii rozpoczęły działalność rozmaite projekty, wspierane przez fundusze UE lub pojedyncze kraje europejskie, organizacje rządowe i pozarządowe, skierowane na integrację dzieci niepełnosprawnych poprzez dostosowaną aktywność fizyczną i sport.

Jest trend w kierunku integracji większości dzieci niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych, gdzie nauczani są inni uczniowie w ich wieku. Ustawa o edukacji wymaga od szkół tworzenia warunków do integracji dzieci cierpiących na choroby przewlekłe lub o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkołach publicznych, a wdrożenie rozporządzenia przewiduje, że przedszkola, szkoły podstawowe i średnie powinny kształcić w klasach zintegrowanych te same grupy dzieci.

Kształcenie Zawodowe i Ustawa o Edukacji stworzyły jasną podstawę prawną dla kształcenia zawodowego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zgodnie z ich życzeniem, bez konieczności zdawania specjalnych egzaminów, prowadzi się ich w kierunku pracy i zawodów, które nie są przeciwwskazane dla ich stanu zdrowia. Opracowywane są programy kształcenia i szkolenia zawodowego dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w zależności od ich stanu zdrowia i warunków socjalnych. Został zatwierdzony wykaz zawodów odpowiednich dla dzieci z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością fizyczną i sensoryczną.

Istnieją również edukacyjne programy kształcenia zawodowego dla dzieci upośledzonych umysłowo. Istnieją również dobre praktyki dotyczące kształcenia i szkolenia zintegrowanego dzieci upośledzonych umysłowo i dzieci z uszkodzeniem narządów czucia. Istnieją programy szkolenia zawodowego dla dzieci z upośledzeniem narządów zmysłów. Istnieją również dobre praktyki dotyczące kształcenia i szkolenia zintegrowanego dzieci upośledzonych umysłowo i dzieci z uszkodzeniem narządów zmysłów. W niektórych przypadkach podejmuje się decyzje o indywidualnym nauczaniu.

Szkolenie osób niepełnosprawnych prowadzone jest jako część **Środków Aktywnych na Rynku Pracy** w ramach specjalnych programów, których celem jest podniesienie konkurencyjności osób z niepełnosprawnością na rynku pracy. Programy oparte są na ukierunkowanych projektach dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych i zwykle obejmują umiejętności obsługi komputera, konkretne umiejętności zawodowe (np. księgowość), języki obce, itp. Czas trwania jest ograniczony do 2 - 3 miesiące. Efektywności i skuteczności tych programów ukierunkowanych na osoby niepełnosprawne należy dokładnie ocenić.

Ustawa o Integracji Osób Niepełnosprawnych (2004) krótko wspomina główny nurt zatrudniania oraz specjalne przedsiębiorstwa i **systemy limitów**, które są uregulowane w sposób kompleksowy.

Istnieje 91 wyspecjalizowanych przedsiębiorstw zatrudniających 14,572 osób niepełnosprawnych (Strategia Zapewnienia Równych Szans dla Osób Niepełnosprawnych 2008-2015).

Specjalne systemy zatrudnienia prowadzone są przez Agencję Zatrudnienia, która zapewnia wsparcie dla popytowej strony rynku pracy. W ramach tych programów, pracodawcy mogą ubiegać się o dofinansowanie do zatrudniania osób niepełnosprawnych z zobowiązaniem do utrzymania ich w pracy od 24 do 36 miesięcy.

Przyznane pieniądze są przeznaczone na 12 miesięcy do zapłaty minimalnego wynagrodzenia miesięcznego powiększonej o składki na ubezpieczenie społeczne pracodawcy.

Sprawozdanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczące tych programów:

- ✓ 1,327 osób z niepełnosprawnością zdobyło zatrudnienie, z czego 324 to ludzie młodzi, do 29 roku życia
- ✓ 41 projektów pracodawców dużych przedsiębiorstw otrzymało dofinansowanie o wartości blisko 400,000 BGN na dostosowanie specjalnych miejsc pracy i zatrudniania osób niepełnosprawnych
- ✓ Kolejnych 30 projektów zorientowanych społecznie przedłożone przez specjalne przedsiębiorstwa zostało sfinansowane kwotą 1 mln BGN

System kwotowy ma zastosowanie do przedsiębiorstw, które zatrudniają ponad 50 pracowników i wymaga od pracodawców zarezerwowania 4% miejsc pracy dla "osób o ograniczonej zdolności do pracy". W 2007 roku 836 pracodawców przestrzegało wymogu. Liczba "zarezerwowanych" miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, to blisko 10,000, z czego 3,135 jest zajęta przez osoby ze stopniem niepełnosprawności.

Długoterminowe wsparcie i opieka

Ma to miejsce głównie w warunkach instytucjonalnych - głównie internaty, ale także ośrodki społeczne (dzienne ośrodki pobytu, ośrodki rehabilitacyjne, itp.).

Z Raportu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z 2007 roku wynika, że 205 usług socjalnych w społeczeństwie uruchomiono jako usługi rządowe. Spośród nich, 47 to nowe alternatywy dla opieki zinstytucjonalizowanej, mogły obsłużyć 992 beneficjentów. W 2008 roku liczba nowych usług wzrosła do 132 i może służyć 4,096 klientom (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 2008).

Wiele programów wsparcia osób niepełnosprawnych zostało opracowanych w ostatnich latach, ale żaden nie pozwala osobom niepełnosprawnym w pełni kontrolować ich życia - są oni prowadzeni przez instytucje zapewniające opiekę i osoby niepełnosprawne są tylko klientami, nie mają możliwości pracy.

Program – **Pomocnik w Niezależnym Życiu** jest wyjątkiem, częściowo oparty jest na zasadach osobistego wkładu pomocy osobom niepełnosprawnym (wolontariat) - indywidualnie ocenia się ile godzin pomocy jest potrzebnych, stosuje się elastyczne godziny pracy i możliwość wyboru asystenta. Program adresowany jest do osób niepełnosprawnych, które potrzebują pomocy. Finansowany jest przez budżet miasta Sofii. Beneficjentami są dzieci i dorośli z więcej niż 90% utratą zdolności do pracy i którzy napotykają na trudności w wykonywaniu codziennych czynności. W 2008 roku roczny budżet dla programu to 3.000.000 BGN, obsługujących 252 użytkowników.

Zatrudnienie młodych osób z niepełnosprawnością

Osoby niepełnosprawne w Bułgarii zatrudniają się w normalnych zakładach pracy czy przedsiębiorstwach albo w **zakładach pracy chronionej**.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Agencji Zatrudnienia opracowały i przeprowadzają krajowe programy zachęcające do pracy i dające osobom niepełnosprawnym równe szanse uczestnictwa w rynku pracy. Programy te zachęcają pracodawców do angażowania osób niepełnosprawnych.

Pracodawcy są zobowiązani przez Ustawę na Rzecz Integracji Osób Niepełnosprawnych (2005) do dostosowania środowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej od momentu zatrudnienia tej osoby lub od chwili nabycia niepełnosprawności przez osobę która została już zatrudniona.

Pracodawcy mogą starać się o dofinansowania z Agencji ds. Osób Niepełnosprawnych na rzecz poprawy jakości i adaptacji dostępności miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych potrzebujących pomocy technicznej i sprzętu specjalistycznego.

Pracodawcy, którzy zatrudniają osoby niepełnosprawne mogą korzystać z **ulg** (30% redukcji wszelkiego rodzaju rat ubezpieczeniowych).

Specjalistyczne przedsiębiorstwa i kooperacji dla niepełnosprawnych również mogą korzystać z ulg, zgodnie z rzeczywistym bułgarskim ustawodawstwem. Przedsiębiorstwa muszą spełniać pewne wymogi dotyczące względnej ilości osób niepełnosprawnych wśród pracowników (co najmniej 20% niewidomych lub niedowidzący w wyspecjalizowanych przedsiębiorstwach i kooperacji dla niewidomych, co najmniej 30% głuchych lub osób z wadami słuchu w przedsiębiorstwach dla osób głuchych, w przedsiębiorstwach dla osób z innego rodzaju niepełnosprawnością - nie mniej niż 50% z ogólnej liczby pracowników).

Istnieją możliwości dodatkowego finansowania programów i projektów osób niepełnosprawnych lub wyspecjalizowanych przedsiębiorstw i kooperacji osób niepełnosprawnych.

CZECHY: SKV Ostrava

W Republice Czeskiej są dwie możliwości:

1. Oferta edukacji specjalnej (rodzaj niepełnosprawności)

Edukacja osób niepełnosprawnych jest bardzo podobna do zwykłego systemu edukacji. Od 1990 funkcjonuje kształcenie specjalne dla osób niepełnosprawnych (szkoły podstawowe specjalne, specjalne gimnazja i szkoły zawodowe, itp.). Jeśli osoba niepełnosprawna nie potrzebuje specjalnego programu edukacyjnego, on / ona jest zintegrowana w regularnej edukacji (szkoła podstawowa, gimnazjum). Pomimo ich niepełnosprawność, niektórzy uczniowie są w stanie ukończyć studia.

Dalsze kształcenie osób niepełnosprawnych realizowane jest przez Agencję Pracy. Osoba niepełnosprawna decyduje, jaki rodzaj wiedzy, on / ona musi poprawić. Dość wielki boom nastąpił w 2000 roku, w którym wiele specjalistycznych ośrodków, stowarzyszeń, federacji i innych organizacji zaczęło organizować różne spotkania i warsztaty dla osób niepełnosprawnych.

2. Integracja w regularnej edukacji

Jeżeli niepełnosprawność pozwala, osoba zostaje zintegrowana w regularnej edukacji.

Uczniowie niepełnosprawni mogą uzyskać specjalnego asystenta, który pomoże mu / jej w procesie kształcenia w szkole.

Jeśli niepełnosprawność jest poważna i nie pozwala mu / jej uczęszczać do normalnej szkoły, to są wyspecjalizowane szkoły dla osób niepełnosprawnych, gdzie istnieje mniejsza liczba uczniów w klasie, a program kształcenia opiera się na ich potrzeb życiowych.

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno— Wychowawczy w Tarnobrzegu

W Polsce istnieją dwie możliwości, w zależności od rodzaju niepełnosprawności:

- a) **Szkoły specjalne** dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, szkoły dla niewidomych uczniów, szkoły dla głuchoniemych uczniów, szkoły dla uczniów z trudnościami motorycznymi.
- b) **Integracja** w regularnej edukacji (szkoły ogólnodostępne, które mogą mieć specjalne lub zintegrowane kształcenie)

Polskie prawo gwarantuje równe prawa do kształcenia w polskim systemie edukacji, pod nadzorem **Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu / MENiS /**, umożliwia edukację dzieci i młodzieży z ograniczeniami w działalności - na równi z innymi - w wszystkich typach szkół. W świetle przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, uczniowie ci mogą uczyć się w **szkołach ogólnodostępnych**, w **klasach zintegrowanych** (włączenie), a także w **szkołach specjalnych**. Przepisy określają zasady zintegrowanego nauczania oraz edukacji specjalnej. W klasach zintegrowanych często liczba uczniów jest mniejsza niż w regularnych klasach (mniej niż dwadzieścia). Może być od trzech do pięciu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w każdej klasie.

Istnieje 13 kategorii niepełnosprawności, które istnieją w systemie edukacyjnym:

1. Niedowidzenie: głębokie
2. Niedowidzenie: ciężkie, umiarkowane
3. Upośledzenie słuchu: głębokie
4. Upośledzenie słuchu: ciężkie, umiarkowane
5. Niepełnosprawność rozwojowa: głęboka, ciężka
6. Niepełnosprawność rozwojowa: łagodna
7. Autyzm
8. Długotrwałe choroby
9. Niepełnosprawność ruchowa
10. Niepełnosprawność sprzężona]
11. Upośledzenie społeczne
12. Zaburzenia behawioralne
13. Zagrożenia nałogami

Według Ministerstwa Edukacji Narodowej - 3% populacji polskich uczniów ma specjalne potrzeby.

Uczniowie o specjalnych potrzebach mogą uczestniczyć w:

- ✓ zajęciach w publicznych specjalnych jednostkach edukacyjnych (szkoły podstawowe, gimnazja, zasadnicze szkoły zawodowe, licea zawodowe, licea ogólnokształcące, szkoły policealne).
- ✓ zajęciach w publicznych zakładach kształcenia (regularne, integracyjne, specjalne lub klasy terapeutyczne)
- ✓ indywidualnych programach edukacyjnych w domu ucznia.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 stycznia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych określa prawne ramy działania tych specjalistycznych poradni a także określa zadania, które uwzględniają uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SEN).

Zadania te są realizowane między innymi poprzez:

- ✓ diagnozę,
- ✓ doradztwo,
- ✓ poradnictwo (np. jak przygotować indywidualny program edukacyjny),
- ✓ terapię,
- ✓ psychoedukację
- ✓ rehabilitację
- ✓ szkolenia dla nauczycieli

Jak ma wyglądać pomoc psychologiczną i pedagogiczną i jak powinna być zorganizowana zostało to określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 stycznia 2001 r. w sprawie zasad zarządzania i organizacji pomocy psychologicznej i pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i instytucjach. Korzystanie z pomocy świadczonej przez ośrodki poradnictwa zawodowego oraz korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest dobrowolne i bezpłatne.

Rząd przygotował program dodatkowego wsparcia finansowego dla szkół integracyjnych i specjalnych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowskich Górach bada uczniów, przygotowuje ich diagnozę i kieruje do naszych szkół.

Mamy uczniów z wszystkich kategorii niepełnosprawności w naszych szkołach.

Prowadzimy typowe lekcje w klasie, zgodnie z wytycznymi ministerstwa, dodatkowe zajęcia, zgodnie z interesami naszych uczniów i zajęcia popołudniowe w internacie.

Nasi nauczyciele prowadzą zajęcia indywidualne dla uczniów w domach rodzinnych (uczniowie poważnie chorzy).

Dla uczniów z szkoły zawodowej nasz szkolny doradca zawodowy organizuje spotkania dla uczniów i ich rodziców na temat poszukiwania pracy lub dalszej nauki. Organizuje również spotkania z organizacjami zajmującymi się szkoleniem zawodowym naszych uczniów.

WIELKA BRYTANIA: Streetwyze

W Wielkiej Brytanii, specjalna oferta edukacyjna dla osób z trudnościami w uczeniu się skupia się na **integracji** w regularnej edukacji:

W 1997 w Zielonej Księdze zatwierdzono program „Doskonałość dla wszystkich dzieci”. Podczas spotkania dotyczącego edukacji specjalnej powstał program działań opublikowany w październiku 1998 r. zobowiązano się do poprawy ram ustawowych i procedur SEN (specjalne potrzeby edukacyjne) z doświadczeń i najlepszych praktyk. Zobowiązanie to realizowane jest poprzez Specjalne Potrzeby Edukacyjne i ustawy o niepełnosprawności z 2001 oraz publikacje nowego specjalnego kodu potrzeb edukacyjnych i praktyk.

Rządowa strategia dla Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych

"Usuwanie przeszkód w osiągnięciach" rozpoczęła się w lutym 2004 roku. Przedstawia ona rządowego wizję umożliwienia dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi realizowanie ich własnego potencjału. Program zakłada przedłużone działania przez wiele lat w celu wspierania rozwoju od najwcześniejszych lat i okres szkoły przy udziale władz lokalnych aby poprawić rezultatów działań dla dzieci z SEN, w ramach szerszego programu poprawy wyników dla wszystkich dzieci opisanych w "Sprawy Każdego Dziecka".

Strategia rządowa - sprawy każdego dziecka w skrócie

- ✓ Wczesna interwencja - w celu zapewnienia dzieciom, które mają trudności w nauce niezbędnej pomocy jak najszybciej i zapewnienie rodzicom dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnym dostępu do odpowiedniej opieki nad dzieckiem (rozdział 1)
- ✓ Usuwanie barier dla nauki - przez stosowanie praktyk integracyjnych od samego początku nauki w szkole (rozdział 2)
- ✓ Podnoszenie oczekiwań i osiągnięć - rozwijanie umiejętności nauczycieli i strategii w celu zaspokajania potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz uwrażliwienia uwagi na postępy uczniów (rozdział 3)
- ✓ Dążenie do poprawy współpracy – przyjmując praktyczne podejście do poprawy tak, że rodzice mogą być pewni, że ich dziecko otrzyma taką edukację jaką potrzebuje (rozdział 4).

Zasady stosowane w dzielnicach Barking i Dagenham

Dorośli (od 18 do 64) z trudnościami w uczeniu się, którzy znani są władzom samorządowym są przeliczani. Liczba osób z niepełnosprawnością intelektualną w dzielnicach jest podstawą do planowania działań. Porównanie z podobnymi obszarami sugeruje czy raportowana wartość jest zaskakująco niska czy wysoka.

Osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną, znane lekarzom rodzinnym

Każdego roku lekarze rodzinni proszeni są o podanie ilości osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, którzy są zarejestrowani w ich praktykach. Liczby te są zgłaszane do służby zdrowia - (Primary Care Trusts lub "PCT")

Dzieci z umiarkowanymi trudnościami w nauce, znane w szkołach

Szkoły bardzo dobrze orientują się, które dzieci mają szczególne trudności w nauce.

W każdym semestrze zgłaszają dzieci, które mają specjalne potrzeby edukacyjne do Wydziału Edukacji. Informują, jakiego rodzaju potrzeby mają dzieci.

Są cztery poziomy trudności w nauce: trudności specyficzne (jak dysleksja), umiarkowane trudności w nauce, poważne trudności w nauce oraz głębokie i sprzężone trudności w nauce. Dzieci te mają trudności we wszystkich dziedzinach nauki. Mogą mieć opóźnienie mowy.

Dzieci z poważnymi trudnościami w nauce, znane szkole

Szkoły bardzo dobrze orientują się, które dzieci mają poważne trudności w nauce.

W każdym semestrze zgłaszają dzieci, które mają poważne potrzeby edukacyjne do Wydziału Edukacji. Informują, jakiego rodzaju potrzeby mają te dzieci. Dzieci z poważnymi trudnościami w nauce znane szkole są bardzo świadomi dzieci, które mają szczególne trudności w nauce. Każdy termin ich zgłaszania do Wydziału edukacji o wszystkich dzieci, które mają poważne specjalne potrzeby edukacyjne. Mówią zdecydować jakie potrzebuje dzieci mają. Wskaźnik pokazuje liczbę dzieci, które mają poważne trudności w uczeniu się na każdą setkę dzieci. Te dzieci mają poważne trudności z uczestnictwem w zwykłych programach szkolnych bez wsparcia. Wielu z nich ma ograniczone umiejętności komunikacji i samoobsługi, problemy z mową itd.

Dzieci z głębokimi i sprzężonymi trudnościami w nauce, znane szkole

Szkoły są bardzo świadome dzieci, które mają szczególne trudności w tej dziedzinie nauki, pracownicy są przeszkoleni i mają ciągłe szkolenia w celu zaspokojenia potrzeb tych dzieci, zarówno na szczeblu krajowym i regionalnym.

W każdym semestrze są zgłaszani do Wydziału Edukacji. Głębokie trudności w nauce i sprzężone trudności w nauce wymagają wysokiego poziomu wsparcia od dorosłych, zarówno w nauce i w indywidualnych potrzebach opieki.

Dzieci ze spektrum autyzmu znane szkołom

Szkoły są świadome dzieci, które mają szczególne trudności w nauce.

W każdym semestrze zgłasza się do Wydziału Edukacji wszystkich dzieci, które mają specjalne potrzeby edukacyjne. Te dzieci mają kombinację trudności z komunikacji werbalnej oraz interakcji z innymi dziećmi i dorosłymi. Często również kładą szczególny nacisk na specyficzne zainteresowania i trudno jest im zaangażować się w inne sprawy.

Szacuje się, że 40% dzieci i młodzieży z trudnościami w uczeniu doświadcza złego stanu zdrowia psychicznego. W 2010 r. było około 681 dzieci w wieku od 5 do 19 lat z trudnościami w nauce w Barking i Dagenham, a zatem można się spodziewać, że 272 z tych młodych ludzi będzie miało zaburzenia psychiczne wymagające wsparcia i interwencji.

Jednak ogólnie założenie populacji dzieci z trudnościami w uczeniu zmienia się i jeśli to samo stosuje się do modelu populacji dzieci i młodzieży w 2001r co do tych osób, które aktualnie posiadają oświadczenie o edukacji specjalnej w Barking i Dagenham (umiarkowane, poważne, głębokie i sprzężone), to wg przeprowadzonego w 2011r spisu szkolnego kolejnych około 800 młodych ludzi z trudnościami w uczeniu się będzie doświadczonych złym stanem zdrowia psychicznego w okręgu.

Władze lokalne mają do odegrania kluczową rolę w rozdzielaniu zasobów, promowaniu wczesnej interwencji i skutecznych praktyk w szkołach na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, oraz umożliwienie szkole dostępu do specjalistów SEN (specjalne potrzeby edukacyjne) i usług wspierających. Niektóre władze przekazują zasoby dla dzieci z dofinansowań, umożliwiają szkole szansę szybkiego podejmowania działań, dając im większą elastyczność w jaki sposób korzystać z ich finansowania, na przykład, umożliwienie im inwestowania w szkolenia pracowników, jak również zaspokajania potrzeb poszczególnych dzieci. To z kolei ma tendencję do ograniczenia zapotrzebowanie na dofinansowanie.

Wytyczne wydane przez Departament Edukacji i Umiejętności w 2001e. zachęcają wszystkie lokalne władze oświatowe (LEAs) w tym kierunku, podkreślając zalety tego podejścia:

- ✓ Indywidualne potrzeby mogą być kierowane bezpośrednio, bez potrzeby korzystania z okresu oczekiwania, zanim dodatkowe środki będą uzyskane
- ✓ Zasoby mogą być zarządzane na wszystkie szkolne potrzeby, co pozwala wykorzystywać je tak efektywnie, jak to możliwe

- ✓ Otwarte i przejrzyste zasady finansowania, sprawiedliwie rozprowadzane pomiędzy szkołami
- ✓ Większa jasność co do obowiązków szkół i LEA
Mniej biurokracji dla szkół i LEA, mniejsza ilość dzieci potrzebuje dofinansowania.

www.ihal.org.uk/profiles

Doskonałość dla wszystkich dzieci: Spełnienie specjalnych potrzeb edukacyjnych publikowanych przez Departament Edukacji i Zatrudnienia w 1997 r.

Spełnienie specjalnych potrzeb edukacyjnych: program działań opublikowane przez Departament Edukacji i Zatrudnienia w 1998 r.

Special Educational Needs Code of Practice (DfES/581/2001) opublikowane przez Departament Edukacji i Umiejętności w 2001 r.

www.teachernet.gov.uk/sen

Specjalne potrzeby edukacyjne: emisja głównego nurtu publikacji ich Komisji Rewizyjnej w 2002 roku

www.audit-commission.gov.uk

RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea"

W Rumunii istnieją dwie możliwości: edukacja dla osób z niepełnosprawnością intelektualną lekką lub ciężką odbywa się w szkołach specjalnych edukacja osób niepełnosprawnych fizycznie lub zmysłowo odbywa się w zwykłych szkołach publicznych.

Kształcenie specjalne

Organizacja kształcenia specjalnego przypomina organizację regularnych edukacji, ale istnieje szereg różnic, które czyni go wyjątkowym.

Kształcenie specjalne organizowane w zależności od rodzaju i stopnia niedoboru. Szkoła specjalna obejmuje uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim i umiarkowanym. Wszystkie pozostałe dzieci są uczniami zintegrowanymi w normalnym systemie edukacyjnym.

Specjalna kategoria reprezentowana jest przez ludzi z niedoborów czuciowych i ruchowych, które pomimo posiadania szkół specjalnych dla tego typu nieprawidłowości, następuje program nauczania dla normalnych ludzi. Co odróżnić te szkoły od normalnych szkół to fizyczne obiekty przystosowane i metodyczne dla każdego typu niedoboru. W szkołach specjalnych są trzy rodzaje obowiązkowych działań:

- ✓ Nauczania-uczenia się, działania, realizowane przez nauczycieli kształcenia specjalnego w pierwszej części dnia,

- ✓ Terapie dla kompensacji i rekuperacji, realizowane przez psychologów szkolnych i terapeutów
- ✓ Działania edukacyjne wykonywane przez nauczycieli w godzinach popołudniowych.

Liczba osób w klasie różni się w zależności od stopnia niepełnosprawności: 8-12 osób z umiarkowanym upośledzeniem i 4-6 dzieci z poważnymi brakami. Istnieją również grupy z mniej niż 4 osób, w przypadku uczniów z upośledzeniami głębokimi i sprzężonymi. Rozporządzenie nr 128/1997 zawiera kilka rodzajów pracy do kształcenia specjalnego: wizyty nauczycieli, nauczyciel kształcenia specjalnego, psychologa szkolnego, logopedy.

Absolwenci mają dodatkowe ułatwienia w czasie egzaminów państwowych. W tej sytuacji mają dodatkowy czas (1 godzina), pisanie tematów przy użyciu drukowanych liter, które mogą być postrzegane przez uczniów z wadami wzroku, możliwość pisać używając brajla, itp).

Wyższa Szkoła Sztuki i Rzemiosła ma bardzo podobny program do zwykłej szkoły. Kwalifikacja zadania można osiągnąć przez ten sam sposób, jak w normalnej szkole.

Uczniowie z zaburzeniami sensorycznymi mogą kontynuować naukę szkołach wyższych.

Mówiąc o rozwoju programów nauczania dla uczniów niepełnosprawnych, są dwa różne kierunki. Z jednej strony, jest to ograniczenie programów nauczania, z drugiej strony rośnie liczba dodatkowych poszczególnych działań wyznaczonych w celu skompensowania i zregenerować niedociągnięcia. Dostęp do tych młodych ludzi na studia jest ograniczona przez brak matury.

Podejście Tehnic Colegiul de Cai Ferate "Unirea"

Zintegrowany charakter kształcenia w naszej szkole postawił nas w sytuacji, w której dziecko z wadami jest wliczone do zwykłej klasy. Sytuacja wynika z dwóch aspektów: -sytuacji dziecka i sytuacja klasy, do których dziecko jest włączone.

Skupiamy się na wzajemnej relacji dobrego i normalnego życia społecznego dla dzieci, mimo swoich braków. Dla dziecka z niepełnosprawnością oznacza, że jest akceptowane, podkreślając jego / jej pozytywne cechy, korzyści przynosi on do grupy. Ta normalizacja stosunków jest przydatna dla innych uczniów, którzy uczą się szanować tych, którzy różnią się od innych, aby wesprzeć swoich rówieśników, którzy zmagają się z trudnościami życia.

W celu skutecznej edukacji dla dzieci niepełnosprawnych: musi szkoła uzyskać integracyjną funkcję, rozróżnić funkcje, które mają być dostosowane do specyfiki uczniów.

Oprócz przedmiotów szkolnych należących do podstawowego programu szkoleń, nasz program obejmuje: różnicować program (CD) dla teoretycznej ścieżki: matematyka-informatyki, nauk przyrodniczych.

Programy dla rozwoju lokalnego (CDL) na trasie: technologicznej i usług, profil technologiczny.

Program nauczania (CDS) dla wszystkich rodzajów zajęć.

Inną cechą naszego programu nauczania jest to, że oferuje program nauczania oparty na rozwoju zdolności i umiejętności na temat działań, które rozwijają działalność intelektualną.

Ten program nauczania zawiera:

- ✓ dodatkowe działania (odbywające się w naszej szkole lub w xcellence Center-CEX Pascani)
- ✓ działania uzupełniające (warsztaty, istnieje 11 rodzajów warsztatów)

W celu poprawy dostępu do edukacji w naszej szkole wzrosła liczba działań, w tym dla uczniów o specjalnych potrzebach, w celu ich rehabilitację.

Jednocześnie możemy zwiększyć liczbę działań, które pomagają w procesie uzyskiwania pracy i zrobić łatwy proces uzyskania informacji na temat możliwości kariery, oferty i alternatywy w IPT systemie edukacyjnym.

W naszej szkole, jako alternatyw edukacyjnych, znajdują się następujące warsztaty:

- ✓ Dramat
- ✓ Taniec
- ✓ warsztaty sportowe
- ✓ warsztaty IT
- ✓ warsztaty przedsiębiorczości
- ✓ Kreatywność i warsztaty rzemiosła
- ✓ warsztaty orientacji zawodowej
- ✓ Zajęcia kulturalne
- ✓ warsztaty charytatywne

Działania warsztatowe śledzą dwa główne kierunki:

- ✓ rozwój edukacji włączającej.
- ✓ rozwój umiejętności wymaganych przez przyszłego zawodu.

Każda osoba odpowiedzialna za działalność warsztatów proponuje program nauczania obejmujący szereg tematów omawianych w czasie warsztatów.

Oferta edukacyjna naszej szkoły do 2012/2013 roku szkolnym

A. dla studentów

⇒ szkoła średnia

- teoretyczne trasy: profile, rolnictwo, specjalność: matematyka-informatyka nauki przyrodnicze;
- technologiczne trasy: profile, technicznych, kwalifikacji do systemów elektrycznych, elektronika mechanika i sterowanie automatyczne, wyroby z drewna produkcyjnych;
- technologiczne trasy: profile, technicznych, specjalizacja w zawodach ekonomicznych

⇒ szkoła wyższa: postępowe trasy, specjalizacja w dziedzinach technicznych i ekonomicznych

⇒ Szkoła zawodowa: w dziedzinach technicznych i usługi

⇒ Grupa piłkarzy (początkujący, zaawansowany piłkarzy, szkolenia dla wydajności), grupy graczy rugby (zaawansowane, szkolenia dla wydajności), grupy piłkarzy ręcznych (początkujący, zaawansowany, wydajność) w klubie sportowym szkoły.

B. dla dorosłych

⇒ Specjalizacja "operator komputerowy" (kod KR zawód 41301) i "przemysłowy malarz" (kod KR zawód 714104). Nasza szkoła jest upoważniony w CNFPA (Krajowa Rada ds. orientacji zawodowej tych osób).

⇒ Specjalizacja podyplomowa szkoły, 2-letnie kursy (Agent administracyjny), "elektromechanik wagonów".

⇒ Specjalizacja przez szkoły wieczorem dla dorosłych (sztuka, projektant CAD, operator komputera, technika, technika przetwarzania).

⇒ Specjalizacja przez "Szkoły dla brygadzystów" mechanik

Nasza szkoła ma potrzebnego zasobu (COR klasyfikacji zawodu w Rumunii)

**INTEGRACJA w regularnym kształceniu:
Zasady integracyjnego systemu edukacji:**

**"Każdy człowiek jest niepowtarzalny"
"Każdy człowiek może się uczyć"**

NARODOWA STRATEGIA

Pierwszy moment innowacji i informacji w praktyce edukacyjnej był na Międzynarodowej Konferencji "Edukacja i handicap" w Bukareszcie w 1992 roku. To był pierwszy raz, kiedy to została powołana do dyskusji idea braku instytucjonalizacji dzieci niepełnosprawnych i integracji edukacyjnej wszystkich dzieci.

Jednym z najważniejszych momentów w realizacji integracyjnych praktyk i strategii reprezentował rok 1995. Ministerstwo Edukacji tłumaczyło i rozpowszechniało w pakiecie zasobów dla nauczycieli "specjalne potrzeby w klasie": opublikowanego w ramach "UNESCO" znaczek z pomocy UNICEF.

Krok ten był częścią projektu Narodowego we Wspólnocie na rzecz Integracji Osób Niepełnosprawnych. Od 2006 centra środków i pomocy Psychopedagogicznej i zasoby dla edukacji włączającej zostały uregulowane.

W tym okresie rozpoczął się proces transformacji Szkół Specjalnych w Centrum zasobów, które oferują usługi edukacyjne dla dzieci niepełnosprawnych z gminy.

W okresie: czerwiec 2005 - kwiecień 2006 r., stowarzyszenie RENINCO we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Badań wspierane przez UNICEF odbyło wiele kursów w "Projekcie szkolenia nauczycieli i Integracji Osób Niepełnosprawnych" Stało się to w 8 obszarach. Rumunia: Brasov, Bukareszt, Cluj, Constanta, Dolj, Dâmbovița, Iasi, Timisoara.

Nazywano obszary integracji i doskonalenia. W obszarach tych praktyk i idei integracji szkolnej rozwinęły, jak również współpracowały między szkoły specjalne i normalne. Projekt był podtrzymywany przez organizacje pozarządowe, zwłaszcza utworzone przez dzieci i ich rodziców w sieci RENINCO.

W tej chwili w Rumunii są realizowane rządowe i pozarządowe projekty i programy dla osób niepełnosprawnych. Projekty te są niewystarczające, nie mogą być uznane za krajową politykę, odnoszącą się do dzieci i młodzieży, nie odnoszą się do ludzi starych. W celu osiągnięcia prawdziwej integracji społecznej osób niepełnosprawnych ustalono **"Dzień Solidarności z osobami niepełnosprawnymi": 3 grudnia.**

W "Deklaracji z Salamanki" mówi się, że "normalna szkoła z włączoną orientacją to jeden z najskuteczniejszych sposobów walki z dyskryminacją, sposób tworzenia przyjaznych społeczności, budowania globalnego społeczeństwa i oferuje edukację dla wszystkich".

Od 1993 r. program nauczania włączył szereg zajęć spoza podstawy programowej. Zajęcia te są ustalane przez odpowiednie szkoły, z uwzględnieniem tych opcji dla dzieci i rodziców, a także zasoby szkolne.

PODEJŚCIE NASZEJ SZKOŁY

Plan działań na rzecz rozwoju edukacji włączającej w naszej szkole obejmuje skuteczne sposoby dostosowania programów nauczania, które zmieniają się w zależności od potrzeb edukacyjnych: trudności w nauce i szczególnych braków.

Do chwili obecnej integracja realizowana z pomocą dostosowania programów nauczania przyniosła dobre rezultaty, zwłaszcza dla dzieci z brakami lekkimi i średnimi. Ogólny program nauczania dla normalnych dzieci może być realizowany przez dzieci z brakami bez dodawania i wyeliminowania skomplikowanych elementów lub bez upraszczania wszystkiego. Ogólny program nauczania może być również realizowany przez dodanie nowych elementów, poszczególne działania, działania mające na celu terapię dzieci niepełnosprawnych, ma na celu ich skuteczne uczestnictwo w procesie edukacyjnym.

Plan działań na rzecz rozwoju edukacji włączającej w szkole wskazuje na istnienie prawdziwych partnerstw na szczeblu rządowym instytucji, na szczeblu pozarządowym stowarzyszeń dotyczących uczniów, nauczycieli, rodziców, społeczności lokalnej.

Plan odnosi się do koordynacji, nadzoru i ułatwiania szkolenia nauczycieli i menadżerów ", w ich pracy z uczniami o specjalnych potrzebach. Rozwój praktyk szkolnych jest ważny, ponieważ jest to związane ze zmianami w początkowym szkoleniu nauczycieli.

Celem planu jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju osobowości uczniów, tak że pozostają w obowiązkowym systemie oświaty, bez względu na ich braki.

ROZDZIAŁ 4

Oferta szkoleniowa

Ponieważ chodzi o zmiany mentalności sprzyjające włączeniu społecznemu proces jest długi i wymaga trwałej i stałej działalności.

Poprzez kształcenie zindywidualizowane i zróżnicowane nauczyciel może osiągnąć swój główny cel, sukces swoich dzieci w edukacji. Nie możemy korzystać z "zasady włączenia" tylko dla klasy, do szkoły, lub z pomocą jednego nauczyciela. Szeroki zakres uczestników sam w sobie jest dobrym punktem, a to pomaga w dyskusji i wyjaśnieniach. Strategie stosowane w edukacji włączają zakres i obejmują pracę zespołową.

Rozdział 5

Metodologia

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

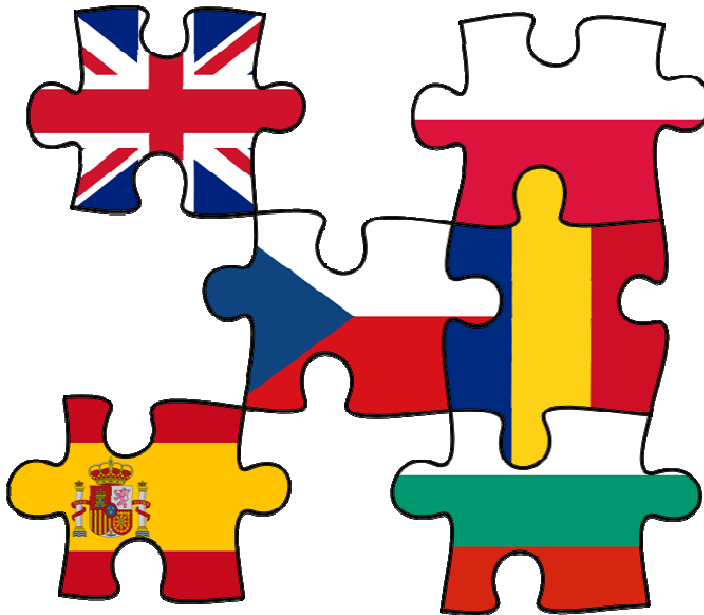
Professional Orientation
of People with Disability

ROZDZIAŁ 5

Metodologia

Krótko przedstawiono informacje na temat metod stosowanych przez partnerów projektu PROD w ich organizacjach w celu pomagania osobom niepełnosprawnym w znalezieniu pracy.

Niektóre organizacje realizują formalną metodologię natomiast inne kładą nacisk na nieformalną metodologię, ale chcielibyśmy podkreślić, że wszystkie metody są dobre o ile są skuteczne i przynoszą sukces.

HISZPANIA: Deloia association

Nasza metodologia opiera się na dwóch aspektach:

PODEJŚCIE “ KROK PO KROKU”.

Podejście „krok po kroku” jest oparte na okolicznościach osobistych i życiowych każdego uczestnika projektu. Oznacza to dostosowanie działań interwencyjnych do potrzeb każdej osoby.

To podejście obejmuje uwzględnianie przyczyny niepełnosprawności, kontekstu społecznego i rodzinnego, możliwości i trudności, profilu psychologicznego i społecznego itp.

MEDIACJA

Mediacja to wszelkie działania obejmujące środki i narzędzia, których celem jest ułatwienie procesu wchodzenia na rynek pracy i integrację społeczną.

Zespół techniczny prowadzi mediację między osobą niepełnosprawną a jego / jej rodziną, środowiskiem społecznym i pracowniczym. Mediacja polega na oferowaniu pomocy oraz orientacji w zakresie wartości i zachowania. Mediator idzie pomiędzy dwa środowiska, przyczyniając się do zmniejszenia różnic między nimi. Podejmowane są wysiłki w celu ułatwienia komunikacji i umożliwienia połączenia między osobami z niepełnosprawnością i ich środowiskiem społecznym.

Rodziny, pracodawcy i potencjalni pracownicy (z niepełnosprawnością) potrzebują porady i pomocy w trakcie całego procesu.

Mediacja musi zagwarantować zasady i zrozumienie, które ułatwią współdziałanie między podmiotami zaangażowanymi w proces. Jednak mediator nie określa ściśle zasad, które mogą być niezrozumiałe lub nie do przyjęcia.

Projekt Zatrudnienie (ANTEAR) prowadzi następujące rodzaje mediacji:

Pośrednictwo pracy

Pośrednictwo pracy skupia się na tworzenie powiązań między systemem biznesu i środowiskiem osoby niepełnosprawnej (wiele osób, szczególnie osoby niepełnosprawne nie zawsze były traktowane jako potencjalni pracownicy). W tego typu mediacji, istotne jest, aby uspokoić obawy o firmie, a także na współpracę z firmami.

Mówiąc o pośrednictwie pracy, odnosimy się do dwóch konkretnych rodzajów interwencji:

a) Mediacje z systemem biznesowym

Pośrednictwo w systemie biznesowym

Przekonanie normalnej społeczności biznesowej, że jest to dobry pomysł, aby współpracować ze społecznymi projektami, które mają na celu promocję, szkolenia i zatrudniania osób niepełnosprawnych.

b) Mediacja podczas Rozwoju Umiejętności w miejscu pracy.

Jest to okres adaptacji dla potencjalnego pracownika. Projekt ma na celu połączyć interesy biznesu z oczekiwaniami i możliwościami osób niepełnosprawnych.

Dla nas najlepsze miejsce, aby nauczyć się pracować, a przede wszystkim, aby zobaczyć siebie jako pracownika odbywa się w miejscu pracy.

Dostosowania wprowadzone dla niepełnosprawnych podczas rozwoju umiejętności w miejscu pracy są związane z wydajnością, a także aby lepiej dostosować ich do roli pracownika.

2) Mediacja rodzinna

Mediacja rodzinna skupia się na doradzaniu i wspieraniu rodzin w stosunku do swoich synów / córek niepełnosprawnych wchodzących na rynek pracy.

Rozpoczęcie pracy jest to okres przejścia od świata nastolatków (szkoły, rodziny i opieki społecznej) do dorosłego, produktywnego świata.

W niektórych przypadkach rodziny mają wątpliwości co do potencjału swoich synów / córek, ich dostosowania do firmy i odwrotnie, a także w odniesieniu do celów, które proponujemy. Istotne jest, aby zmienić opozycję rodziny na wsparcie rodziny. Aby ułatwić te zmiany, musi mieć to miejsce w rodzinie, linia działania projektu Antear obejmuje pracę z rodzinami indywidualnie za pomocą wywiadów mediatorów i rodzin, a także pracy z grupami rodzin. Grupa docelowa takiej rodzinnej mediacji obejmuje wszystkich członków rodziny.

3) Mediacja z otoczeniem społecznym i instytucjonalnym

Mediacja społeczna i instytucjonalna obejmuje działania mające na celu rozpowszechnianie informacji na temat projektu, nawiązywanie współpracy z opieką społeczną i specjalistami oraz zmienianiu obraz osób niepełnosprawnych w projektach medialnych.

Konkretne działania obejmują badania dotyczące problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, które później są prezentowane w mediach; współpracę z innymi instytucjami; przekazywanie celów projektowych, ukazanie metod i działań na seminariach, konferencjach, filmach i wystawach, itp.

BUŁGARIA: Plovdiv industrial association

Przemysłowy Związek jest organizacją pracodawców. Wraz z Agencją Rozwoju Regionalnego Plovdiv i z Centrum Wsparcia Biznesu dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw są członkami wielu rad i komisji na poziomie lokalnym i regionalnym - Dyrekcja "Wojewódzkiego Urzędu Pracy". Miejskie Urzędy Pracy - Plovdiv, Rodopy i Maritza; Regionalna Stała Komisji w sprawie zatrudnienia, trójstronne rady rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym, rady miejskie i regionalne na rzecz rozwoju itp.

Pracujemy w dziedzinie **kształcenia zawodowego**; uczestniczymy w podejmowaniu decyzji dotyczących szkół zawodowych i masowych na poziomie regionalnym, w zatwierdzeniu programów szkoleniowych.

Obie organizacje brały udział w różnych projektach, takich jak: "Równe możliwości zatrudnienia: doradztwo i kształcenie osób niepełnosprawnych i pracodawców", "Wirtualny Inkubator prekwalfikacji na opiekuna zasobów dla osób niepełnosprawnych", "Student na start: Od studenta do przedsiębiorcy przez spółki mini transformacji do prawdziwego biznesu", " Inkubator Przedsiębiorczości jako forum dla dorosłych walka z bezrobociem ", " CULT - Najlepsze praktyki w Międzykulturowych Szkoleniach ", " Wirtualny Inkubator Przedsiębiorczości dla osób bezrobotnych i młodych przedsiębiorców z Saedine i gmin Kaloyanovo ", " Możliwości i usługi dla firm z małych i mikro przedsiębiorstw ", "Holistyczne podejście do Regionalnego Sektorowego Kształcenia Zawodowego " i inne.

W tych projektach wraz z partnerami stworzyliśmy i stosowaliśmy **Podręcznik Mentoringu**, utworzyliśmy **sieć** firm przyjaznych wobec osób niepełnosprawnych, moduły **szkoleniowe** dla osób niepełnosprawnych jako psychologiczną adaptację osób niepełnosprawnych; alfabet Braille'a, język migowy, Internet, rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, zarządzanie małym przedsiębiorstwem, badania marketingowe, planowanie działalności, Business English, moduł komunikacyjny, rodzaj firm i zagadnień prawnych w zarządzaniu firmą, dziesięć modułów na szkolenia E-biznes w turystyce.

Współpracujemy z organizacjami osób niepełnosprawnych, jesteśmy otwarci na konsultacje i szkolenia osób niepełnosprawnych i pomoc osobom niepełnosprawnym w zakładaniu własnych firm.

EURES - Europejskie Służby Zatrudnienia

<http://www.az.government.bg/eures>
www.rabota-hu.com

(miejsce pracy dla osób niepełnosprawnych)

CZECHY: SKV Ostrava

Organizacja SKV Ostrava jest stowarzyszeniem nieformalnym dla osób niepełnosprawnych, które są zainteresowane zajęciami sportowymi. Głównym celem jest budowanie jak najlepszych warunków dla członków i osiągnięcie sukcesów w sporcie.

Przez całą swoją działalność klub wspiera integrację osób niepełnosprawnych i zdrowych osób (ponieważ wszystkie działania dotyczą zarówno osób niepełnosprawnych jak i zdrowych).

W kwestii orientacji zawodowej osób niepełnosprawnych klub tworzy nie formalne struktury swoich członków, **którzy dzielą się informacjami, doświadczeniami i wiedzą.**

Dwa razy w roku SKV Ostrava organizuje wyjazd regeneracyjny w którym oferuje zajęcia sportowe i program edukacji społecznej. Są wykłady o nowościach w systemie prawa społecznego i systemu zatrudnienia. Członkowie dzielą się informacjami o nowych kursach edukacyjnych, możliwości dotacji, wolnych miejsc pracy, itp.

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnobrzegu

Uczniowie z lekką niepełnością intelektualną

Uczniowie z lekką niepełnością intelektualną w szkole w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczy w Tarnobrzegu mogą kontynuować naukę w **Szkole Zawodowej** i mogą uzyskać zawód kucharza.

Specjalna Szkoła Zawodowa kształci w zawodzie kucharz małej gastronomii.

Praktyka zawodowa dla studentów odbywają się w naszej szkole, w kuchni i stołówce szkoły i internatu.

Praktyki zapewniają szkolenia w celu przygotowania:

- ⇒ do pracy w miejscach: bary szybkiej obsługi, inne bary, hotele,
- ⇒ prowadzenia działalności usługowej.

Absolwenci tej szkoły mają **kwalifikacje zawodowe** i są zdolni do pracy albo mogą kontynuować naukę.

Uczniowie z umiarkowaną niepełnosprawnością intelektualną

Uczniowie z umiarkowaną niepełnosprawnością intelektualną z naszej szkoły po ukończeniu gimnazjum mogą uczyć się dalej w Szkole Przesposobienia do Pracy.

Zajęcia mają charakter edukacyjny i terapeutyczny.

W ciągu trzech lat uczniowie uczą się zawodu - pracownik prac domowych.

Uczniowie uczą się jak dbać o zwierzęta i rośliny, przygotować proste posiłki, przetwory i wypieki. Rozwijają umiejętności prawidłowego i bezpiecznego korzystania z wszystkich urządzeń i narzędzi w gospodarstwie domowym. Uczą się podstawowych zasad bezpieczeństwa, higieny i prawa pracy.

Uczniowie szyją, haftują, prasują i pracują w drewnie i w metalu w laboratorium technicznym. Uczniowie uczą się nawyków staranności i gospodarności. Uczą się także systematyczności, dokładności i odpowiedzialności za pracę.

WIELKA BRYTANIA: Streetwyze

W spisie szkolnym w 2011r zidentyfikowano 7098 dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi czyli **20,3%** populacji szkolnej. Termin "specjalne potrzeby edukacyjne" (**SEN**) ma definicję prawną, odnoszącą się do dzieci, które mają trudności w uczeniu się lub zaburzenia, które utrudniają im dostęp do nauki i edukacji bardziej niż większości dzieci w tym samym wieku.

Ogólny odsetek jest wyższy w Barking i Dagenham niż w pozostałych częściach kraju, choć znacznie obniżone w 2011 roku.

Młodzi ludzie – dzieci nie uczące się, nie zatrudnione i nie szkolone (NEET). W marcu 2011 było 439 osób w wieku 16-18 lat bez pracy, kształcenia lub szkolenia (NEET) czyli **7%** wszystkich 16-18 latków w gminie. Po znaczących pracach w celu poprawy możliwości zatrudnienia i szkoleń dla młodych ludzi, w tym inwestycji w sektorze publicznych praktyk, proporcja nadal systematycznie spadała od 2008 roku.

Odsetek młodych ludzi z trudnościami w uczeniu się i niepełnosprawnych, którzy są potrzebujący to 8,1%, i proporcjonalnie część nastoletnich rodziców to 78,9%.

Podejście Streetwyze

Staramy się pomóc w rozwiązaniu problemów bezrobocia wśród naszej młodzieży, jesteśmy w stanie zaoferować młodym ludziom w Barking i Dagenham unikalne, **całościowe kursy edukacyjne** i zawodowe / programy szkolenia umiejętności opierające się **na wolontariacie** oraz szkolenia kwalifikacyjne, w centrum muzycznym w bezpiecznym budynku w firmie Big Yellow w centrum dzielnic Barking i Dagenham.

Z ostatnich badań wynika, że pracodawcy żądają doświadczenia, jak również **podstawowych umiejętności liczenia i umiejętności czytania i pisanie** na znacznie wyższym poziomie.

Obowiązkiem naszych młodych ludzi jest sprostanie tym wyzwaniom ale jest dosyć trudne dokładne ukierunkowanie i przygotowanie, zwłaszcza dla osób z trudnościami w uczeniu się, które potrzebują bardziej całościowego podejście i osobistych interwencji w celu wyposażenia ich i zapewnienia pewność do dalszych postępów w ramach swoich możliwości i wybranych dróg.

Streetwyze łączy całościowe podejście, które mieści się w odpowiednio zorganizowanym środowisku, tak, że osoby z trudnościami w uczeniu się będą czuć się komfortowo i zachęcemy do rozwijania umiejętności i pewność siebie, a także zwiększania motywacji w naszym małym przyjaznym ale pełnym centrum przyjaźni.

Młodzi ludzie z trudnościami w uczeniu się są zaangażowani w całościowe podejście do swoich potrzeb, przez nasz unikalny proces nauki, który jest **motywacyjny, praktyczny** i zaangażowany w "miejsce pracy", będą pracować z poczuciem etosu pracy na tematy, takie jak techniki wywiadu, realizacja zamówień i czego się spodziewać w praktyce w środowisku w miejscu pracy, jest to nieoceniony wkład w zmotywowanie i pomoc w dostosowaniu osób z trudnościami w uczeniu się, którym często brakuje kompetencji edukacyjnych, osobistej motywacji i umiejętności interpersonalnych.

Projekt łączy **naukę w domu** z ćwiczeniami w **naszym wyposażonym studiu radiowym** i centrum nauczanie muzyki, tworząc możliwość tworzenia własnych programów, rozwijania dyskusji nad społecznymi tematami i tworzenia forum itd. w celu wspierania kreatywności, interakcji społecznych, pewności siebie i realizacji praktyk edukacyjnych, a także płynących z nich korzyści.

W tym procesie uwzględniona jest możliwość nauki **muzyki metodą Peer-to-Peer** i rozwój umiejętności warsztatowych w dalszym rozwoju ich CPD (ciągłego rozwoju osobistego), zostanie opracowany indywidualny harmonogram pracy mający na celu osobę będącą w stanie wykorzystać i rozwijać praktyczne umiejętności w ramach wzajemnej oceny i oceny końcowej uczniów uzyskujących plan rozwoju zawodowego, certyfikacje, doświadczenie praktyczne i w wolontariacie w ciągu 6 miesięcy.

Określenie wartości ludzkich(2001) opisało osoby z trudnościami w uczeniu się, jak te, które mają:

- Znacznie zmniejszoną zdolność do zrozumienia nowych lub złożonych informacji i / lub możliwość nauczenia się nowych umiejętności (zaburzenia inteligencji),
- Zmniejszoną zdolność do radzenia sobie samodzielnie (zaburzenia funkcjonowania społecznego), która rozpoczęła się przed okresem dorosłości, z trwałym wpływem na rozwój.

Polityka rządu Ocena Zatrudnienie Teraz określa cel rządu, aby radykalnie zwiększyć liczbę osób z umiarkowanymi i znacznymi trudnościami w nauce w zatrudnieniu w 2025 roku.

Rząd chce, żeby jak najwięcej z tych prac dla osób z trudnościami w nauce było co najmniej na 16 godzin tygodniowo. Rząd dąży do zamknięcia luki między stopą zatrudnienia osób z trudnościami w uczeniu się i osób niepełnosprawnych w ogóle. Obecny wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych jako całości wynosi 48%. Zamknięcie tej luki w obecnych warunkach oznaczałoby, że 48% osób z umiarkowanymi i znacznymi trudnościami w uczeniu się w Anglii będzie mieć pracę.

Odsetek osób z trudnościami w uczeniu się znanych władzom, w jakiejś formie płatnego zatrudnienia szacuje się na 6,7%, co jest nieco powyżej średniej krajowej wynoszącej ok. 6,4%.

Partnerstwo Osborne zapewnia wspieranie wolontariatu i szkoleń zawodowych a Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych z Barking i Dagenham również wspiera niektóre szkolenia i zapewnia wsparcie zatrudnienia osób z trudnościami w uczeniu się a rządowa organizacja Remploy zapewnia osobom, które mają trudności w uczeniu się pełny wymiaru czasu pracy.

Istnieje wiele dobrych usług w Barking i Dagenham, które wspierają osoby z trudnościami w uczeniu się, aby mogły osiągnąć swoje aspiracje dotyczące zatrudnienia. Podgrupa zatrudnienia Partnerskiego Zarządu Niepełnosprawności obecnie odwzorowuje te i inne źródła (w tym własny zespół wsparcia zatrudnienia, Prospekt (Connexions) - usługi dla młodzieży i Job Centre Plus, identyfikacja luk i rozwijanie bardziej przejrzystych i skutecznych dróg wspierania zatrudnienia.

www.orderline.dh.gov.uk

and quote: 296550b/Valuing Employment Now: praca dla osób uczących się

E-mail: dh@prolog.uk.com

www.dh.gov.uk/publications

RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea"

Przygotowanie i realizacja procesu metodologii pracy dla dzieci o specjalnych wymaganiach jest procesem cyklicznym. Każdy cykl trwa rok szkolny.

Hasło naszej szkoły "edukacja dla każdego"

Które wzmacnia fakt, że szkoła oferuje równe szanse na każdego ucznia.

Równe szanse nie oznaczają istnienia identycznych warunków: takich samych programów, podręczników i tak dalej. Szkoła ma zapewnić odpowiednie warunki dla najpełniejszego rozwoju każdego ucznia zgodnie z jego / jej umiejętnościami i zainteresowaniami.

Etap 1: Rozpoczęcie szkolnego cyklu - organizacja

- ⇒ Tworzenie różnych komisji na poziomie szkoły (Komisja Pracy dla Uczniów ze Specjalnymi Wymaganiami / Komisji na Rzecz Rozwoju Edukacji Integracyjnej/ Komisja do spraw Programów Nauczania), wyznaczenie osób - nauczycieli, szkolnego doradcy, organizatorów warsztatów.
- ⇒ Nawiązanie współpracy z instytucjami rządowymi, stowarzyszeniami pozarządowymi, uczniami, nauczycielami, rodzicami i władzami lokalnymi (podpisanie umowy o partnerstwie między szkołą i rodzicami, podpisanie współpracy z instytucjami itp.).
- ⇒ Oferta edukacyjna szkoły (jest to złożony proces, który trwa od końca poprzedniego roku szkolnego, proces oparty na informacji zwrotnej podanej przez ludzi, z rynku pracy i informacji o potrzebach od Powiatowej Dyrekcji ds. Edukacji).

2. Krok 2: Zbieranie informacji – które są potrzebne do rozwoju działań adresowanych do uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi

- ⇒ Identyfikacja uczniów ze specjalnymi wymaganiami - poprzez współpracę z wychowawcami, psychologami, pedagogami, specjalistami z innych instytucji, doradcą szkolnym, pielęgniarką szkolną, pracownikiem socjalny (jeśli wymagane);
- ⇒ Określanie rodzajów deficytów jakie posiadają uczniowie;
- ⇒ Uzyskiwanie informacji na temat rozwiązań / leczenia jakie mogą uzyskać dla uczniów;
- ⇒ Określenie niektórych wskaźników integracji, które będą realizowane w szkole;
- ⇒ Uzyskiwanie informacji o strategiach opracowanych przez Wojewódzką Dyрекcję ds. Edukacji i innych wyspecjalizowanych instytucji, dotyczących polityki stosowanej do uczniów ze specjalnymi wymaganiami;
- ⇒ Wiedza na temat kwalifikacji jakie może otrzymać uczeń na koniec swojego etapu szkolnego sprzyja wybraniu właściwego rodzaju szkoły;
- ⇒ Inicjowanie "grupy wsparcia", w skład której wchodzi psycholog, pedagog, nauczycieli i inni uczniowie do pomocy uczniom ze specjalnymi wymaganiami (wsparcie fizyczne, logistyczne itd).

3. Krok 3: Strategia działania.

3.1. Przygotowanie i realizacja procesu metodologii, który umożliwi wybranie najlepszej opcji dla edukacyjnego rozwoju.

- ⇒ Realizacja decyzji w sprawie wyboru kariery: prezentacja decyzyjnych stylów i kroki zarówno rodzinie, uczniowi, beneficjentom, które muszą przestrzegać;
- ⇒ Przedstawienie i omówienie szkolnej oferty, oferty edukacyjnej na poziomie szkoły;
- ⇒ Zapoznanie beneficjentów, rodziców i dzieci, z możliwościami, które oferowane są przez rumuńskiego system po ukończeniu szkoły;
- ⇒ Proponowanie metod, technik, kwestionariuszy / profesjonalnych testów w celu ustalenia profesjonalnego / akademickiego zakresu wiedzy jaki jest w stanie opanować uczeń
- ⇒ Prywatne rozmowy z uczniem i jego / jej rodziną i zależność między tym, co uczeń chce i co może zrobić.

- ⇒ Dla każdego ucznia jest ustalana linia edukacyjnych opcji na podstawie analizy szkolnych wniosków uczniów;
- ⇒ Podjęcie decyzji na indywidualny plan interwencji dla każdego dziecka. Kierunek edukacji nie jest wyznaczony tylko poprzez wskazanie rodzaju edukacji, normalnej czy specjalnej, ale także rekomendowanie niektórych usług edukacyjnych, które mogą zaoferować każdemu dziecku możliwości kompensacji czy pokonania jego / jej niedoborów i rozwijać jego / jej osobowość.
- ⇒ Skierowanie dziecka do odpowiedniej szkoły.

3.2 Ustalenie Planu Działań na rzecz Edukacji Integracyjnej dzieci ze specjalnymi wymaganiami dotyczącymi głównych aspektów rozwoju edukacji integracyjnej

- ⇒ Opracowywanie materiałów (plany interwencji, testy, kwestionariusze), które mają na celu pomoc w realizacji celów niniejszego planu
- ⇒ Ustalenie sposobu dostosowania programów szkolnych do edukacji zawodowej i przystosowanie do specyficznej nauki uczniów ze specjalnymi potrzebami.
- ⇒ Promowanie strategii - informowanie wszystkich członków uczestniczących w procesie edukacyjnym o działaniach szkolnych i oczekiwaniach; promowanie idei akceptacji i wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami.
- ⇒ Informowanie rodziców o najnowszych przepisach dotyczących dziecka ze szczególnym potrzebami i możliwościach jakie mogą stworzyć dla dziecka.

3.3 Ustanowienie obowiązkowego kalendarza dla formalnych i nieformalnych działań oraz punktu doradztwa.

- ⇒ Dokonywanie zmian programowych na poziomie podstawy programowej, podkreślając:
 - decyzja szkoły w odniesieniu do profesjonalnych warsztatów szkoleniowych, podstawowe zdolności i umiejętności jako wsparcie dla przyszłych możliwości zawodowych.
 - profesjonalne, samoświadome i osobiste doradztwo zawodowe.

- ⇒ Zarys programów, które leżą u podstaw warsztatów szkoleniowych i dodatkowych szkoleń. Zamierzone działania oparte są na liście edukacyjnych opcji, które wymagają:
 - potencjał rozwoju (ewolucja / rozwój poprzez kształcenie / uczenie się)
 - style uczenia się, które zachęcają do harmonijnego rozwoju osobowości
 - potrzeby wychowawcze (spersonalizowany program nauczania) oraz sposoby i środki pomocy społecznej i psychopedagogiczne oferujące wsparcie.
 - czas oraz intensywność bezpłatnej pomocy pedagogicznej
 - oceny różnych strategii w przypadku oferowania bezpłatnej pomocy psychopedagogicznej z celami wychowawczymi
 - rozwijanie programów szkoleniowych dla osób zaangażowanych (nauczyciele, szkolni psychologowie itd.)

- ⇒ Ustalenie kalendarza szkolenia pracowników (nauczycieli, psychologów, pedagogów, personelu zaangażowanego w pracę z uczniami o specjalnych wymaganiach).
 - Zaangażowanie w działania partnerów społecznych.

4. Krok 4: Opracowanie planów działania edukacji integracyjnej, szkoły i poradnictwa zawodowego -

plany te są opracowane zgodnie z wymaganiami szkoły integracyjnej (uczniowie ze specjalnymi potrzebami nie są oddzieleni) i mają na celu uzyskanie kwalifikacji zawodowych i osobistego rozwoju.

- ⇒ Koordynacja, obserwowanie i ułatwianie kształcenia i wymiany programów dla nauczycieli i menedżerów, którzy pracują z dziećmi ze specjalnymi potrzebami.

- ⇒ Rodzaje działań przeprowadzonych z uczniami odpowiadających zarówno ogólnemu programowi nauczania i programowi pomocniczemu. Są to m.in.:
 - spersonalizowane czynności wykonywane w trakcie zajęć lub w obrębie niektórych programów wyrównawczych (zainicjowany przez psychologa szkolnego)
 - psychopedagogiczne doradztwo dla uczniów i rodziców za pośrednictwem usług oferowanych przez biura pomocy psychopedagogicznej
 - kampanie informacyjne i aktywny wpływ rodziców na aktywność interwencyjnej naprawy
 - działania zainicjowane przez szkoły w ramach społeczności uczniów o specjalnych wymaganiach (kampanie pozyskiwania funduszy, debaty, prezentacje, współpraca i partnerstwo z instytucjami, społeczno-zawodowe wsparcie).
 - realizacja programów i kampanii krajowych na poziomie regionalnym / lokalnym
 - prezentacja i debata na temat alternatyw zatrudnienia i / lub podejmujących studia.

- ⇒ Okresowa ocena na każdym etapie.

Krok 5: Okresowe oceny i ponowne oceny wniosków wstępnych

- ⇒ Obejmuje ocenę poziomu klasy / uczniów (zdolności umysłowe w wyniku procesów poznawczych; umiejętności komunikacyjne; społeczne; stabilność emocjonalna; zdolności motoryczne i psychoruchowe), oraz ocenę na poziomie krajowym (testy krajowe, badania wstępne, certyfikaty zawodowe, matura);
- ⇒ Wprowadzanie aktualizowanych karty obserwacji wypełnianych przez wychowawców;
- ⇒ Ocena określonych rodzajów zachowań w wyniku testów, prac uczniów i porównanie z testami początkowymi;
- ⇒ Stymulowanie indywidualnych postępów poprzez działania takie jak konkursy, nagrody, dyplomy, których celem jest zwiększenie poczucia własnej wartości, wspólnej oceny, stymulacja rzeczywistego potencjału ucznia;
- ⇒ Opinie zwrotne rodziców (ankiety);
- ⇒ Samoocena uczniów (po każdym etapie).

Krok 6: Ocena poszczególnych etapów - oceny stopnia rozwoju każdego uczestnika, zaangażowanych instytucji, a także nauczycieli i uczniów, którzy zostaną ocenieni z punktu widzenia integracji szkolnej.

- ⇒ obserwacja aktywizacji zawodowej.
- ⇒ popularyzacja istniejących powiązań z pracodawcami, wyższymi uczelniami, władzami.
- ⇒ opracowanie studium przypadków, analiza i synteza.
- ⇒ zrewidowanie / poprawienie planu ustalonego na początku działań.
- ⇒ upowszechnianie przykładów dobrych praktyk: analizy przypadku, organizacja spotkań / wymiana doświadczeń, analiza niektórych ewolucji poprawnych czy negatywnych.

ROZDZIAŁ 6

Motywacja

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

ROZDZIAŁ 6

Motywacja

Motywacja osób niepełnosprawnych skierowana na orientację zawodową różni się od innych ludzi, ale w zasadzie szukają oni własnej niezależności, chcą być bardziej zintegrowani w społeczeństwie, dzielić się wiedzą i doświadczeniem z innymi w tej samej sytuacji, otrzymywać porady ekspertów lub nieformalne doradztwo itp.

Cele osobiste i zawodowe są zwykle ze sobą połączone.

Zdobycie pracy pomaga im w realizacji tych celów.

HISZPANIA: Deloa association

W naszym przypadku, główną motywacją do udziału w projekcie jest przede wszystkim ZNALEZIENIE PRACY. Znalezienie pracy oznacza bycie osobą coraz bardziej **niezależną i autonomiczną**. Oznacza to również zmianę roli od osoby, która musi być pod opieką od osoby uczestniczącej w produktywny świecie. W skrócie oznacza to, by stać się osobą dorosłą.

Motywacja nie zawsze pochodzi od osób niepełnosprawnych, ale z rodziny lub osób ze środowiska służby zdrowia albo pomocy społecznej, pracujących z nimi. W odniesieniu do oczekiwania wnioskodawców, kiedy kontaktują się osobami z projektu, chcielibyśmy podkreślić dwa przykłady działań motywacyjnych:

- a. **Zajęcie ich wolnego czasu.** Zależy na tym głównie rodzinom. Rodziny są zaniepokojone, ponieważ ich dzieci spędzają cały dzień nic nie robiąc. Czasami jest to sugerowane przez psychologów lub psychiatrów pracujących z osobami z niepełnosprawnością.
- b. **Zapoznanie się z innym ludźmi w tej samej sytuacji,** jako sposób na przezwycięzenie izolacji społecznej.

BUŁGARIA: Plovdiv industrial association

Osoby niepełnosprawne, jak również inne osoby są zmotywowane gdy kontaktują się z nami i oczekują fachowej porady, konsultacji dotyczących zatrudnienia, uruchomienia własnej firmy, udziału w szkoleniach wspieranych przez Agencję Zatrudnienia i jej biur regionalnych i lokalnych. Nasze usługi w ramach różnych projektów są bezpłatne.

CZECHY: SKV Ostrava

Główną motywacją dla nowych członków klubu jest **wspólna działalność sportowa** co naturalnie sprzyja integracji społecznej. Jako drugi powód można uznać aspekt społeczny, w którym członkowie stają się przyjaciółmi, **dzielą się swoimi doświadczeniami**.

Wraz z tymi dwoma potrzebami osobistymi motywacja związana jest dodatkowo z nabywaniem nowych informacji. Członkowie dowiadują się o nowościach w różnych sektorach - zdrowie, systemu ubezpieczeń społecznych, możliwości kształcenia i szanse zatrudnienia.

Wśród członków bardzo ważny jest kontakt społeczny - dzielą podobne doświadczenia życiowe, omawiają różne tematy i poznają odpowiedzi na swoje pytania.

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnowskich Górach

Osoby niepełnosprawne są zmotywowane do nauki i poszukiwania pracy poprzez kontakty z nauczycielami, doradcą zawodowym, wychowawcami i psychologiem w naszej szkole.

Oczekują porady ekspertów, konsultacji w sprawie zatrudnienia, rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej, możliwości szkoleń wspieranych przez Urząd Pracy.

Chcieliby mieć możliwość uczestniczenia w różnych projektach.

Nasze usługi są bezpłatne.

WIELKA BRYTANIA: Streetwyze

Nasz pomysł na Streetwyze pierwotnie ukierunkowany był na dostarczenie możliwości zaangażowania się młodym ludziom wykluczonym ze szkoły lub zagrożonym wykluczeniem, jak również osobom z problemami behawioralnym. Dlatego, że jesteśmy małą rosnącą organizacją, posiadamy zdolność do przystosowywania się do zaspokojenia potrzeb naszych klientów. Wykorzystaliśmy muzykę jako podstawę do świadczenia całościowych usług, które zawierają mentoring, doradztwo zawodowe oraz pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia, jak również oferujemy naukę podstawowych umiejętności matematycznych oraz warsztaty pisania i czytania.

Teraz przekształcamy się w centrum świadczenia usług dla bardziej bezpośrednich potrzeb bezrobotnych młodych ludzi w naszej okolicy oraz dla młodzieży z trudnościami w uczeniu się. Możemy zaoferować stanowiska zawodowe i na zasadzie wolontariatu oraz budowę lokalnej współpracy z agencjami zarówno organizacji pozarządowych oraz GOs w naszej okolicy w celu tworzenia i promowania wiedzy o naszych nowych usługach.

Większość ludzi i organizacji kontaktujących się z nami wiedzą o zmianach w naszych usługach i naszych nowych możliwościach.

RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea"

Są różne rodzaje motywacji:

- a. **chęć bycia osobą niezależną finansowo;**
- b. **rozwijanie własnych umiejętności i zdolności;**
- c. **zdobycie pracy**, chociaż są mniej wykwalifikowani, zostali zwolnieni lub odeszli z pracy w poszukiwaniu innej oferty;
- d. **stworzenie swojej własnej działalności ;**
- e. zajmowanie **nowych miejsc pracy** utworzonych przez ewentualny rozwój gospodarczy;
- f. **zastąpienie w pracy emerytów;**
- g. bycie gotowym do **zaakceptowania różnic** i użycie ich jako środków dla własnego rozwoju.

Ich oczekiwania są również duże:

- Bycie przygotowany teoretycznie i praktycznie do **potrzeb rynku pracy;**
- Ukierunkowanie **orientacji zawodowej** od początku nauki, korelacja między rodzajem pracy i zapotrzebowaniem na rynku pracy;
- Otrzymanie teoretycznego wykształcenie zgodnego z rozwojem **praktycznych umiejętności** wymaganych w ich działalności zawodowej;
- **Odczucie akceptacji i docenienia** (zaangażowania się w działania, które są zgodne z ich uczuciami uczucia oraz ich doświadczeniem);
- **Poczucie bezpieczeństwa.**
- Przystwojenie wartości ludzkich, które są dla nich niezbędne, aby być **dobrze przygotowanym do życia.**

ROZDZIAŁ 7

Rola rodziny

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

Wszystkie organizacje uczestniczące w projekcie podkreślają ogromną rolę rodziny w ogóle, ale szczególnie w przypadku dzieci niepełnosprawnych. Wszyscy pracują nad rozwojem zaangażowania i współuczestnictwa rodziny, wspieraniem pozytywnych aspektów (wsparcie, socjalizacja,) oraz zmniejszeniem negatywnych aspektów (nadopiekuńczość).

HISZPANIA: Deloa association

Postawa rodziny może sprzyjać lub utrudniać proces stawiania się osoby niepełnosprawnej osobą bardziej niezależną i bardziej odpowiedzialną. Zasadniczo pracujemy z rodzinami z obszarów miejskich (nawet jeśli zaczynamy pracować także z ludźmi z obszarów wiejskich). Należy zwrócić uwagę na wiele aspektów, takich jak płeć, status społeczno-ekonomiczny, podłoże etniczne, ...

Pomijając fakt, że niektóre rodziny mogą uznać osoby niepełnosprawne za "obciążenie", ogólna idea jest taka, że **rodzina jest odpowiedzialna** za życie i opiekę nad osobą niepełnosprawną, która prowadzi w niektórych przypadkach do **zachowania nadopiekuńczego**.

Ochronny stosunek w stosunku do dzieci jest powszechny wśród rodziców, nie tylko w przypadku dzieci z niepełnosprawnością. Ale dla ogólnej populacji, to ochronne nastawienie zmienia się stopniowo, jak ludzie dorastają i stają się bardziej niezależni, ale dla młodych osób niepełnosprawnych **to się nie zmienia**. Gdy wprowadza się pomysły, które mogą zwiększyć ich poziom niezależności dochodzi zazwyczaj do konfliktu w rodzinie (rodzice chcą kontrolować seksualności, relacje społeczne, codzienne nawyki itp).

Kiedy rodzina ma syna lub córkę niepełnosprawną, często występuje w niej **tradycyjny podział zadań** pomiędzy matką a ojcem, matka odpowiedzialna jest za prawie wszystko, co związane jest z synem lub córką, ojciec jest bardziej odpowiedzialny za sprawy ekonomiczne rodziny.

Jest to matka, która jest odpowiedzialna za podstawową opiekę i troskę, ale także przejmuje kontrolę nad wszystkimi decyzjami dotyczącymi życia dziecka. To tworzy **bardzo szczególną więź między matką a osobą niepełnosprawną**, która może skończyć się zaburzeniami proces dojrzewania i odpowiedzialności ze strony dziecka. Uważamy, że jest możliwe interweniowanie i modyfikacja tego modelu relacji.

Oprócz nadopiekuńczości oraz przejęciem kontroli nad zaistniałymi sytuacjami, stwierdziliśmy, że socjalizacja osób niepełnosprawnych wzmocniła jego / jej rolę jako pacjenta, dziecka lub osoby będącej na utrzymaniu. Zastosowanie pracy oznacza **nową rolę dla tej osoby** (od pacjenta lub dziecka do pracownika i osoby dorosłej).

BULGARIA: Plovdiv industrial association

Rola rodziny jest **bardzo ważna** dla ich orientacji zawodowej, a zwłaszcza przy podejmowaniu decyzji o utworzeniu własnego biznesu

CZECHY: SKV Ostrava

Rodzina i środowisko rodzinne są **bardzo ważne** dla każdego człowieka z upośledzeniem w Republice Czeskiej. Prawie 90% osób niepełnosprawnych żyje w rodzinie lub z rodziną (matka, ojciec, mąż, żona, dzieci, babcia, itp.). Pomagają im w codziennych trudnych zadaniach (sprzątanie, zakupy, gotowanie, higiena osobista, ubieranie), a także zadaniach z obszaru orientacji zawodowej. Rodzina i krewni zazwyczaj omawiają możliwości, zalety / wady różnych szans edukacyjnych i ofert zatrudnienia oraz pomagają osobom niepełnosprawnym w podjęciu decyzji (czasami decydują zamiast niego / niej).

Prawie w każdym większym mieście istnieją specjalne ośrodki dla osób niepełnosprawnych, które są skoncentrowane na zorganizowaniu im wolnego czasu -niepełnosprawny może wykonywać tam różne zadania, może uczestniczyć w edukacyjnym wykładzie, instruktorzy proponują kilka ciekawych zajęć – malarstwo, pracę ręczną, ceramika ...

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnobrzegu

Rodzice są pierwszymi i najwcześniejszymi nadawcami wiedzy o świecie wokół osoby niepełnosprawnej. Odnosi się to również do wyboru kariery.

Kiedy rodzice **w pełni akceptują swoje dziecko**, współpraca jest bardzo dobra. Wspólnie z doradcą zawodowym starają się stworzyć przyszłą **kariere zawodową dziecka, stosownie do jego potrzeb oraz możliwości psychomotorycznych i zdrowia**.

Rodzice ci chętnie bywają na wywiadówkach, uczestniczą w spotkaniach z doradcą zawodowym. Rodzice o takiej postawie wspólnie z doradcą zawodowym realizują cel, jakim jest ustalenie drogi zawodowej dziecka, adekwatnej do jego potrzeb i możliwości psychomotorycznych i zdrowotnych.

Nie znaczy to jednak, że ci rodzice są bezkrytyczni wobec wszystkich założeń i metod systemu doradczego, ponieważ znając swoje dziecko, mają świadomość, że nie wszystkie metody są odpowiednie dla ich dziecka.

Wielka Brytania: Streetwyze

Wiemy, że w procesie angażowania się młodych ludzi z trudnościami w uczeniu do działań, konieczne jest, aby rodziny lub opiekunowi byli również zaangażowani. Rozpoczynamy od promocji rodziny opartej na sesjach muzycznych w Streetwyze. Rodziny mogą korzystać z możliwości rozwoju rekreacyjnego i zawodowego.

RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea"

System edukacyjny umożliwia **uczestnictwo rodziców** w akcie decyzyjnym, dotyczącym wyboru orientacji szkolnej oraz programów nauczania swoich dzieci (w tym dzieci niepełnosprawnych). Ustawodawstwo rumuńskie i praktyki edukacyjne również obejmują rodziny w procesie wychowania, jak to jest przewidziane w Ustawie o Edukacji, pozycja 180: "rodzic lub prawny opiekun ma prawo wyboru typu szkoły i formy kształcenia dla małoletniego dziecka".

Na poziomie każdej klasy, rodzice organizują tzw. **"Klasowe Komitety Rodzicielskie"** mającą za główny cel poprawę środków materialnych niezbędnych do lepszego rozwoju procesu edukacyjnego. Nie podejmują decyzji w zakresie programu nauczania, opracowania aktów normatywnych lub innych problemów w szkole. Przedstawiciel rodziców z każdej klasy jest członkiem w "Szkolnego Komitetu Rodzicielskiego", który składa się z przedstawicieli komitetów rodziców z całej szkoły. Komitet ten ma jedynie rolę konsultacyjną i rzadko odgrywa ważną rolę, jeśli chodzi o podejmowanie decyzji w zakresie szkoły to głos Komitetu Rodzicielskiego jest brany pod uwagę.

Gdy rodzina ucznia składa deklarację uczęszczania dziecka do danej szkoły, podpisuje również umowę partnerską z szkołą. Umowa jest w trzech egzemplarzach (jedna dla ucznia, który jest bezpośrednim beneficjentem, następna dla rodzica, który jest pośrednim beneficjentem i ostatnia do szkoły). Umowa obowiązuje / jest ważna dla ucznia do końca okresu edukacji w tej szkole i opiera się na następujących działaniach:

- **informowanie rodziców** o prawdziwym potencjale ucznia i skutecznych środkach, które są korzystne dla jego rozwoju;
- **zaangażowanie rodziców** kiedy jest to wymagane, do nauczania i zajęć pozalekcyjnych promowanych przez szkołę; inicjowanie i rozwój projektów tych działań, które mają to na celu;
- **pogodzenie diagnozy dziecka i jej skutków**, biorąc pod uwagę przewidywany rozwój jego niedoborów i korzystania z niektórych środków wyrównawczych;
- **informowanie o różnych usługach**, które mogą zapewnić lepszy sposób uczenia się i rozwoju ucznia ze specjalnymi wymaganiami;
- **pogodzenie rodziców**;
- **uczestnictwo w spotkaniach z rodzicami** w celu informowania ich o postępach ich dzieci (zgodnie z przepisami Ministra Edukacji szkoła zapewnia cotygodniowe spotkania z wychowawcami).

Umowa obejmuje również odpowiedzialność rodzica / prawnego opiekuna do kontaktowania się ze szkołą co najmniej raz w miesiącu, mogą więc być informowani przez wychowawcę o sytuacji dziecka w szkole .

Proces uzyskania integracji ucznia jest sukcesem, gdy jest lepsza komunikacja między rodzicami a szkołą. Psycholog szkolny wraz z pielęgniarką może stanowić zespół interwencyjny, który ma za zadanie:

ROZDZIAŁ 7

Rola rodziny

- zapewnienie **rodziców, że nie są sami** w swojej próbie edukowania dziecka z niepełnosprawnością;
- naukę rodziców niektórych **specjalnych umiejętności i technik uczenia się**, prawidłowa współpraca z zespołem ze szkoły;
- rozwijanie niepełnosprawnej umiejętności ucznia, aby **stać się bardziej niezależnym**;
- nakierowanie rodziny do **normalnego życia** z dzieckiem;
- przywrócenie **pozytywnego stosunku rodziców do dzieci**, ale także jednego rodzica do drugiego, eliminując typowe reakcje, które mogą pojawić się: depresja, złość, wina, lęk, poczucie niesprawiedliwości lub własna niska samoocena, odrzucenie lub nadmierna ochrona dziecka;

Tygodniowe spotkania z rodzinami niepełnosprawnych uczniów pozwalają:

- pomóc rodzicom w **zidentyfikowaniu umiejętności dziecka**, co pozwoli im wybrać odpowiedni zawód
- wybrać to, co jest możliwe do realizacji zgodnie z naturą, rodzajem i przewidywaną dynamiką rozwoju niedoboru, starając się **odpowiedzieć na potrzeby rodziców**
- **zidentyfikować sposoby interwencji** oraz określić typy uczenia się i sposoby korekcyjno-kompensacyjne, określić sposoby zachowania leczniczego a tym samym ustalić priorytety działań i interwencji;

- **stworzenie planu**, który powinien być oparty na kształtującej ocenie procesu nauczania oraz na działaniach korekcyjno-kompensacyjnych
- **rodzice powinni się zaangażować i być bardziej aktywni**, jeśli chodzi o zachowania ucznia i wyniki szkolne oraz informacje, które są podane w półrocznych / rocznych kartach opisowych ucznia;
- **rodzice powinni mieć wiedzę** na temat tego, co jest napisane w "Księdze Historii Szkoły", ale także w dokumentach, które mogłyby się znaleźć w indywidualnym portfolio ucznia.

Pozycja 152 z organizacyjnych i funkcjonalnych przepisów prawnych dotyczących przed uniwersyteckich placówek oświatowych mówi, że "współpraca rodziców z instytucją edukacyjną polega na dostosowaniu różnych opcji do planu edukacyjnego oraz osiągnięciu końcowych potrzeb przez obydwie strony: tego co chcą rodzice i tego co chcą instytucje edukacyjne, to jest głównym celem . "

Jak dla dzieci o specjalnych wymaganiach edukacyjnych, tak te same przepisy stosuje się również w szkołach dla dzieci niepełnosprawnych. Co więcej Prawo Oświatowe stanowi, że decyzje dotyczące orientacji szkolnej dzieci niepełnosprawnych powinny być podejmowane z rodziną lub prawnym opiekunem.

W celu wspierania wysiłków nauczycieli, rodzice potrzebują informacji i porad dotyczących uczenia się i rozwoju potrzeb. Ponadto, dzieci ze specjalnymi potrzebami nie można dobrze ocenić bez zebrania dokładnej wiedzy na temat doświadczenia rodziców.

ROZDZIAŁ 8

Pracownicy - Specjaliści

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

Profile osób pracujących w sferze orientacji zawodowej osób niepełnosprawnych są różne w każdej organizacji, ale mają jedną cechę wspólną, wszyscy oni posiadają szeroki zakres specjalności.

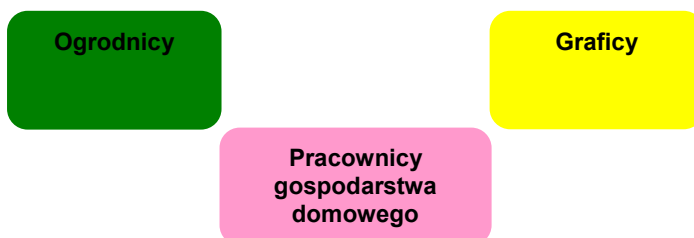

HISZPANIA: Deloa association

W naszej pracy jest wiele różnych profili zawodowych. Specjaliści odpowiedzialni za **zarządzanie projektami, ocenianie, wyszukiwanie firm do współpracy, monitorowanie, pośrednictwo, doradztwo** są:

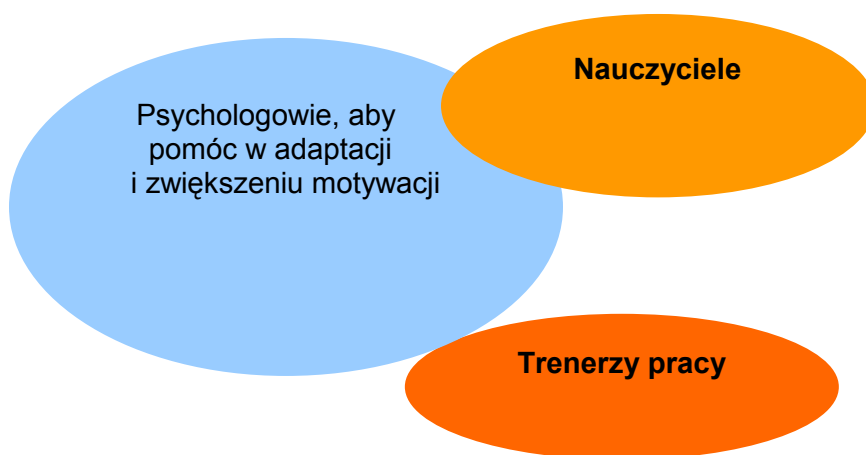

Specjaliści odpowiedzialni za **szkolenia** w różnych sektorach zawodów socjalnych:

BULGARIA: Plovdiv industrial association

W naszą pracę i projekty zaangażowani są:

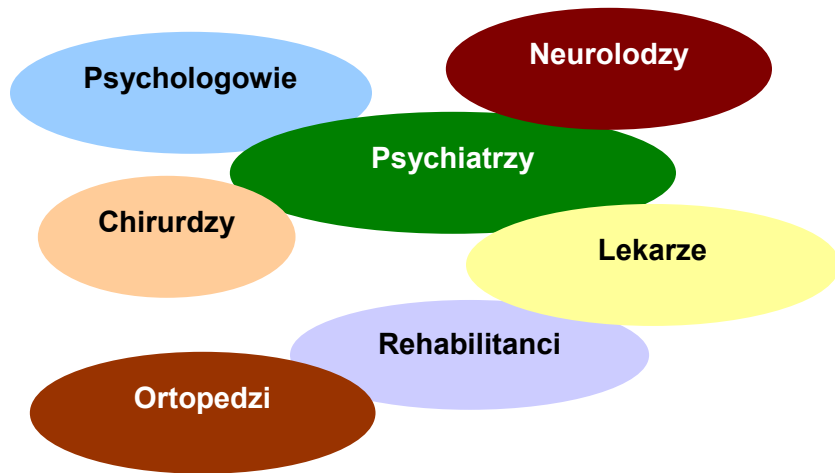

CZECHY: SKV Ostrava

W Republice Czeskiej istnieje sporo ludzi, którzy starają się wspierać osoby niepełnosprawne.

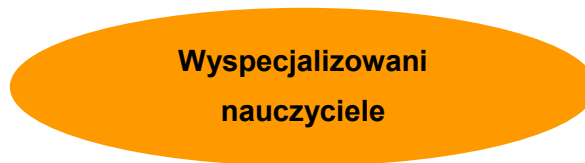
W zakresie medycyny są to:

W zakresie sfery socjalnej:

W zakresie edukacji:

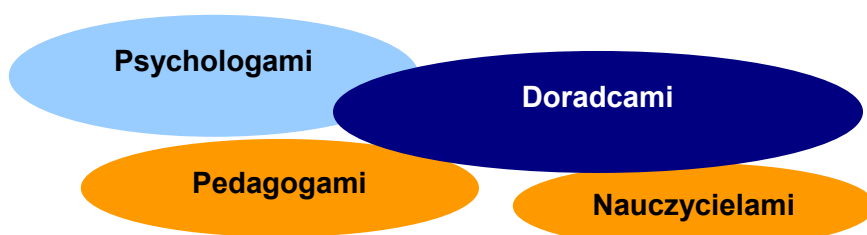

Wyspecjalizowani nauczyciele wiedzą, jak radzić sobie w takich uczniach lub studentami, aby pomóc im uzyskać jak najlepsze rezultaty w dziedzinie edukacji

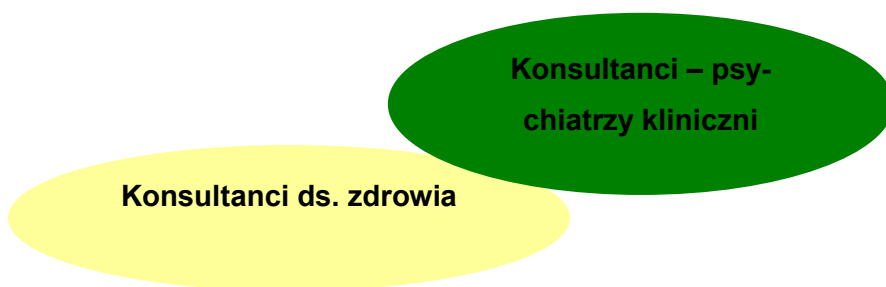
POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnobrzegu

W procesie orientacji zawodowej osób niepełnosprawnych współpracujemy z:

WIELKA BRYTANIA: Streetwise

W ramach naszej organizacji pracują:

Konsultant ds. zdrowia opracowuje strategie badań STD i nadzoruje je oraz doradza w takich kwestiach jak ochrona zdrowia i dobrego samopoczucia. Konsultant - psychiatra kliniczny jest potrzebny w pracy z większością młodych ludzi, z którymi współpracujemy, często nadużywają substancji narkotycznych albo mają sprawy o nadużycie. Oferujemy im pomoc i porady w tym kierunku.

RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Căi Ferate "Unirea"

► Doradca ds. zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Doradca ds. zatrudniania osób niepełnosprawnych może pracować dla Dyrekcji Generalnej ds. Pomocy Społecznej i Ochrony Dziecka (GDASPC) – Kompleksowe Usługi Ewaluacji i Kontroli Dorosłych Niepełnosprawnych / Rodzinne Usługi dla Osób z Głębokimi Upośledzeniami lub dla Krajowego Urzędu ds. Niepełnosprawnych - Centrum Informacyjne dla osób niepełnosprawnych, ale także dla lokalnych instytucji Krajowej Agencji Zatrudnienia (w Pâncani)

Doradca oferuje specjalistyczną pomoc dla osób z deficytami, które poszukują miejsca pracy lub osobom z deficytami, którzy już mają pracę. On / ona jest wspomagany przez zespoły z wydziału dla osób niepełnosprawnych, współpracują z psychologami pracującymi w tym wydziale, którzy specjalizują się w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi (mają wszystkie niezbędne informacje zawodowe).

Potrafi realizować wstępną ocenę, a jeżeli jest to niezbędne, informuje osobę o programach szkoleniowych "w miejscu pracy", programy opracowywane są tak aby odpowiadać wszystkim indywidualnym potrzebom.

Doradca może oferować informacje o niektórych programach, które są przydatne w znalezieniu odpowiedniego miejsca pracy i dogodnego dla wszystkich. Może również rozmawiać z ewentualnym pracodawcą w imieniu młodego mężczyzny / kobiety. Posiada również informacje o lokalnych pracodawcach, którzy mogą zatrudnić osoby niepełnosprawne.

► **Asystenci psychopedagogiczni**

Ta osoba jest zatrudniona przez Regionalną Dyрекję Pomocy Psychopedagogicznej z Jassy do pomocy rodzicom i członkom lokalnych instytucji edukacyjnych w celu wypełnienia swoich zobowiązań w zakresie integracji w szkole. Asystenci mogą wykonywać inne dodatkowe działania, na przykład mogą negocjować jakieś programy edukacyjne dla uczniów niepełnosprawnych. Mają te same cele, co Regionalna Dyrekcja Edukacji, Narodowa Dyrekcja Niepełnosprawnych, Krajowa Agencja Zatrudnienia i zamierzają doskonalić i rozwijać pewne działania i strategie w celu osiągnięcia swoich celów.

Współpracują ze szkołami, Ośrodkami Pośrednictwa w Przekazywaniu Dzieci i instytucjami lokalnymi w celu znalezienie pozytywnych metod i technik motywacyjnych aby zaangażować rodziców w proces edukacyjny dziecka i ich regularne uczestnictwo na zajęciach.

Ważne dla psychopedagoga jest spotkanie ze szkolnym psychopedagogiem przed rozpoczęciem roku szkolnego w celu omówienia roli i zadań jakie każdy ma do wykonania oraz poszukiwanie najlepszych sposobów komunikowania się i współpracy. Szkolni psychologowie mogą również uczestniczyć w procesie okresowej oceny w celu ustalenia, czy dzieci potrzebują sprawozdania dotyczącego kształcenia specjalnego. Niektórzy psychologowie szkolni są również odpowiedzialni za programy pomocowe przeznaczone dla dzieci będące pod opieką Departamentu Ochrony Dzieci.

► **Asystenci socjalni**

Asystenci społeczni mają bardzo szczególny wkład, zgodny z zakresem odpowiedzialności władz lokalnych, w pracę z dziećmi, rodzinami oraz osobami dorosłymi szczególnej troski w naszym regionie.

- ⇒ Asystenci społeczni dzieci i rodzin są to ludzie zatrudnieni przez władze lokalne (rady miasta) i wchodzi w skład komisji należącej do Departamentu Pomocy Społecznej. Są odpowiedzialni za oceny dzieci i nastolatków oraz wyznaczenie planu interwencji na podstawie tej oceny. Mogą zaoferować bezpośrednie wsparcie dla rodzin lub mogą zorganizować pomoc pochodzącą z innych legalnych instytucji, organizacji wolontariuszy oraz innych członków służb społecznych. Wspólnie z lokalną policją, są odpowiedzialni w sytuacji kiedy lokalna władza dostaje informacje o dziecku, które jest w trudnej sytuacji. Jeżeli w wyniku oceny, istnieje większe niebezpieczeństwo zagrożenia dziecka, społeczny asystent i władze lokalne muszą inicjować procedury prawne niezbędne do zapewnienia dziecku ochrony, w większości przypadków dziecko jest brane pod opieką przez lokalne władze.

- ⇒ Opiekunowie są to osoby, które pracują w domu dziecka lub Ośrodka Umieszczenia Dziecka i są częścią odpowiedzialnego zespołu do spraw dziennego przebywania dzieci. Działają pod ścisłym nadzorem kierownika, we współpracy ze społecznymi asystentami odpowiedzialnymi ze opiekę nad dzieckiem oraz z innymi agencjami, aby zapewnić szeroką gamę usług, które mają służyć najlepszym indywidualnym potrzebom dziecka (edukacja, ochrona zdrowia i inne działania).
- ⇒ Asystenci społeczni z działu tymczasowej i stałej adopcji są zatrudniani przez Generalną Dyрекcję Pomocy Społecznej i Ochrony Dziecka - Departament Adopcji / Profesjonalne Usługi Pomocy i Ochrony Matki / Dział Zapobiegania Separacji Dziecka od Rodziny. Są one częścią zespołu do spraw z rekrutacji rodziców zastępczych a następnie zapewnienia im stałego wsparcia i przeszkolenia. Wraz z asystentem społecznym dziecka, dopilnowują edukacji dziecka / obecności na zajęciach i pilnują aby odbywało się to we właściwych standardach.

Niektórzy asystenci społeczni, którzy pracują dla instytucji lokalnych lub innych wyspecjalizowanych organizacji wolontariuszy są także odpowiedzialni za rekrutację i ocenę potencjalnych rodzin zastępczych (gdy dziecko jest przyjęte on / ona nie jest już pod opieką władz lokalnych). Dochodzi do prawnego przeniesienia wszystkich obowiązków i zakresu odpowiedzialności na nowych rodziców zastępczych.

▶ **Społeczni Asystenci dzieci/ osób niepełnosprawnych**

Większość władz lokalnych zatrudnia wykwalifikowanych pracowników dla dzieci / osób niepełnosprawnych (można ich znaleźć na stronie Dyrekcji Generalnej ds. Pomocy Społecznej i Ochrony Dziecka - Serwis Społecznościowy dla osób doznających przemocy i zaniedbania w rodzinie / Pomoc Repatriantom i Prawa Dziecka do Wolności Wypowiedzi / Departament Ochrony Dzieci z Rodzin Przystępczych).

ROZDZIAŁ 8

Specjaliści

Oceniają potrzeby dzieci z deficytami, zazwyczaj współpracują z partnerami z systemu ochrony zdrowia i edukacji, i koordynują pomoc i wsparcie dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin. Większość regionów, wewnątrz departamentu opieki społecznej, posiada specjalny zespół, który jest odpowiedzialny za problemy związane z deficytami w nauce. Zespoły te mają ścisły związek z innymi organizacjami; ich celem jest zaoferowanie szeregu usług osobom, które mają braki edukacyjne, w tym ich opiekunom. Niektóre usługi mają wspomóc rodziny w opiece nad własnym krewnym lub przyjacielem niepełnosprawnym w domu. Inne usługi są dla osób niepełnosprawnych, które potrzebują stałej opieki lub pomocy, aby mogły dostosować się do nowych warunków życia.

► Szkolny psychopedagog

Psychopedagog szkolny wykorzystuje wiele różnych metod i jest w stanie stworzyć ogólny zarys wpływowych czynników, takich jak atuty i słabe strony, te czynniki mają ogromny wpływ na proces zachowania się i uczenia młodego człowieka. Psychopedagog używa np. oceny psychometrycznej (ocena umysłu: inteligencja, umiejętności i zdolności poznawcze), które określają profil wszystkich możliwości młodego człowieka i niepełnosprawności w różnych obszarach. Zadania psychologa szkolnego to głównie:

- Ocena i interwencja
- Badania i konstruowanie projektów
- Konsultacje i rozwiązywanie problemów
- Rozwój umiejętności i doskonalenie wiedzy
- Doradztwo i indywidualne / grupowe wsparcie

► Pielęgniarka szkolna

Pielęgniarka szkolna współpracuje z każdym uczniem, diagnozuje ewentualne problemy zdrowotne i wszelkie zmiany, które mogą pojawić się w ich stanie, kontaktuje się w tej sprawie z wychowawcą lub do psychopedagogiem. Przyczynia się do opracowania działań sprzyjających rozwojowi osobistemu, wnosi wkład do dyskusji na temat problemów zdrowotnych i rozmawia z innymi specjalistami, jeśli jest to konieczne. Utrzymuje kontakt z rodziną i innymi agencjami, informuje szkołę o istnieniu innych organizacji, instytucji, które oferują specjalistyczną pomoc. Udziela porad wychowawcom i organizatorom warsztatów.

► Wychowawca/ Doradca klasowy

Wychowawca / doradca klasowy dostrzega postępy uczniów i stara się zintegrować uczniów, rodziców i psychologa szkolnego. Identyfikuje potrzeb uczniów i informuje rodziców o sposób w jaki sposób mogą pomóc swoim dzieciom przy podejmowaniu ważnych decyzji w życiu szkolnym. Powinno być ściśle powiązanie pomiędzy wychowawcą czy doradcą klasowym oraz Krajową Agencją Zatrudnienia. On / Ona pracuje z innymi kolegami, organizatorami warsztatów i analizuje i omawia sytuację każdego ucznia. Najważniejsze decyzje podejmowane są przez Rady Klasowe Nauczycieli oraz Rady Szkolne Nauczycieli. Wychowawcy starają się mieć większą wiedzę o rodzinnej atmosferze ucznia, poznają motywację ucznia i możliwości, w celu lepszego zrozumienia ich roli i oferowaniu najlepszej orientacji zawodowej dla uczniów w swojej klasie. Wychowawca/doradca klasa bierze udział w tworzeniu i wdrażaniu programów nauczania, tak aby zagwarantować realizację wszystkich potrzeby swojej klasy oraz udzielają dokładnych informacji o szczególnych potrzebach uczniów rodzicom i psychologom szkolnym.

► **Dyrektor**

Dyrektor analizuje wpływ sytuacji na rynku pracy na szkołę i wprowadza wszelkie niezbędne zmiany do Planu Działań Szkoły / Lokalnego Planu Działania na Rzecz Edukacji / Regionalnego Planu Działań na rzecz Edukacji. Informuje radę nauczycielską o zmianach, przeprowadzonych analizach i ich wpływie. Wraz z członkami Rady Administracyjnej oraz Komisji ds. Jakości, inicjuje nowe kierunki kształcenia zawodowego w celu włączenia i lepszego motywowania uczniów. Są oni odpowiedzialni za promowanie strategii zaangażowania uczniów i formalnego mechanizmu konsultacyjnego młodych ludzi, nawiązywania współpracy z lokalnym urzędem miasta, przedsiębiorstwami handlowymi i innymi partnerami zaangażowanymi w proces kształcenia (organizacje rządowe lub pozarządowe).

► **Komisja dla uczniów ze specjalnymi wymaganiami**

Przy pomocy psychologa szkolnego, członkowie tej komisji identyfikują uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Oferują im niezbędne wsparcie, biorą udział w procesie opracowania elastycznego programu nauczania, profesjonalną naukę i przygotowanie do pracy. Współpracują z członkami Komisji Rozwoju Edukacji Integracyjnej, wnosząc swój wkład do integracyjnych metod edukacyjnych, planowania czynności związanych z przechodzeniem z jednego etapu do drugiego, współpracują z wychowawcami i psychopedagogami z podczas przechodzenia ucznia do kolejnego etapu edukacyjnego, uczestniczą w ewaluacji i oferują pomoc i wsparcie

Zbierają szczegółowe informacje na temat uczniów z trudnościami i / lub brakami edukacyjnymi, rejestrują je, aktualizują oraz wykorzystują je w celu określenia potrzeb wraz z uczniem, rodziną i wychowawcą.

► Komisja Rozwoju Edukacji Integracyjnej

Członkowie tej komisji muszą dostosować program nauczania do indywidualnych potrzeb uczniów, przeanalizować jego rozwój i proces uczenia się w celu znalezienie właściwego miejsca pracy i motywowania uczniów. Komisja współpracuje z psychopedagogiem, wychowawcą/ doradcą i innymi osobami, aby poznać słabe strony uczniów / problemy oraz inicjować zmiany. Stosując aktywne techniki uczenia się, zachęcają do zaangażowania się uczniów, wspierają ich rozwój osobisty. Przy pomocy wychowawcy i psychopedagoga wyszukują dzieci, które potrzebują więcej wsparcia i planują go wraz z innym personelem szkolnym. Będą opracowywać specjalną strategię i określać warunki szkoleniowe dla personelu, których głównym celem jest integracja poprzez opracowanie paru motywacyjnych metod nauczania dla uczniów.

► Komisja ds. Programów Nauczania

Rolą członków komisji jest koordynowanie procesu opracowywania programu nauczania, który będzie odpowiadał wymaganiom każdego ucznia. Będą też analizować możliwości organizowania zajęć dla szkoły zawodowej, kursów doskonalenia zawodowego dla dorosłych, organizowania grup dla sportowej działalności wewnątrz Szkolnego Klubu Sportowego, tak aby rozszerzyć program nauczania, zwiększyć postępy ucznia i jego motywację.

Członkowie komisji analizują wszystkie materiały do nauczania i uczenia się i zastanawiają się nad możliwościami zawodowymi wewnątrz naszej społeczności. Członkowie tej komisji współpracują z wychowawcami, psychologiem szkolnym, organizatorami warsztatów, tak, żeby dzieci miały wszystkie możliwe wsparcie w uczestnictwie w zajęciach wymienionych w programie szkolnym. Ich celem jest również utrzymywanie kontaktu z uczniami, którzy nie mogą z różnych względów uczęszczać do szkoły w celu stworzenia im alternatywnych sposobów uczenia się. Komisja ds. Programów współpracuje również z Komisją Rozwoju Edukacji Integracyjnej w celu przewidywania ewentualnych zmian w programie nauczania i wspomagani przez osobę odpowiedzialną za plan pracy szkoły, wprowadzając zmiany.

► Doradca edukacyjny/ Organizator warsztatów szkolnych

Doradcy edukacyjni nadzorują tworzące się uczniowskie grupy robocze, która uczestniczą w działaniach i informuje wychowawców / psychopedagogów o potrzebach uczniów, zwłaszcza, gdy pewne zmiany wymagają specjalistycznej interwencji ze strony innych organizacji.

Są oni pierwszą osobę kontaktową dla ucznia i oferują stałe wsparcie dla uczniów z grupy, do której należą. Znają najnowsze informacje i wiadomościami na temat nauki i możliwości zawodowych młodych ludzi. Doradca edukacyjny musi znać drogę programów edukacji osobistej proponowaną przez Ministerstwo Edukacji, Badań Naukowych, Młodzieży i Sportu, Ministerstwo Ochrony Pracy, Rodziny i Opieki Społecznej, doradca ma wyznaczoną rolę ale również może wnieść w swoją pracę własny wkład.

ROZDZIAŁ 9

ANALIZA SWOT

(mocne strony, słabe strony,
szanse, zagrożenia)

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

ROZDZIAŁ 9 SWOT

	Mocne strony	Słabe strony
Pochodzenia wewnętrzne	<p>S1. Skonsolidowane metodologie.</p> <p>S2. Prestiżowe organizacje (po latach doświadczeń)</p> <p>S3. Silny związek z lokalnym biznesem.</p> <p>S4. Silne partnerstwo z lokalnymi społecznościami</p> <p>S5. Projektowanie szkolenia dostosowane do potrzeb</p> <p>S6. Współpraca z krajowymi agencjami zatrudnienia</p> <p>S7. Współpraca z władzami lokalnymi / regionalnymi</p> <p>S8. Tworzenie sieci (pracodawcy, organizacje pozarządowe, organizacje szkoleniowe, ...)</p> <p>S9. Personel bardzo zaangażowany i zmotywowany</p> <p>S10. Przyjazna atmosfera w organizacji</p> <p>S11. Integracja poprzez udział w różnych działaniach (szkolenia, muzyka, sport, itd.).</p> <p>S12. Wymiany doświadczeń i informacji.</p> <p>S13. Bardzo dobrze wykwalifikowana kadra</p> <p>S14. Małe organizacje (bardziej elastyczne w sytuacji zmian)</p> <p>S14. Efektywność pracy z małych budżetów (wolontariat, ...)</p> <p>S15. Szeroka oferta szkoleniowa.</p>	<p>W1. Niewłaściwe postrzeganie umiejętności pracy</p> <p>W2. Trudności w pracy z mediami</p> <p>W3. Trudności finansowe</p> <p>W4. Problemy z dostępnością infrastruktury</p> <p>W5. Nieaktualizowanie informacji</p> <p>W6. Brak wystarczającej ilości zajęć.</p> <p>W7. Nadopiekuńczość rodzin (co zmniejsza możliwości rozwoju osobistego i zawodowego)</p> <p>W8. Trudności w akceptacji niepełnosprawności (ze strony osoby niepełnosprawnej oraz rodziny)</p> <p>W9. Nieufność przedsiębiorców wobec osób niepełnosprawnych.</p> <p>W10. Brak pracowników do realizacji działań.</p> <p>W11. W Rumunii jest problem społeczny, rodzice musieli opuścić swoje dzieci i zostawili je pod opieką państwa, aby pracować za granicą.</p>

	Możliwości	Zagrożenia
Pochodzenia zewnętrzne	<p>O1. Ulepszenia w niektórych przepisach (Hiszpania, Bułgaria, ...)</p> <p>O2. Wymiana doświadczeń poprzez projekty unijne</p> <p>O3. Wymagane jest więcej informacji na temat możliwości pracy i zatrudnienia</p> <p>O4. Wymagana jest większa ilość zajęć edukacyjnych.</p> <p>O5. Należy poprawić umiejętności językowe</p> <p>O6. Udział personel i uczniów w projektach UE</p> <p>O7. Budowanie partnerstwa z organizacjami pozarządowymi i innymi lokalnymi dostawcami usług.</p>	<p>T1. Recesja i bezrobocie.</p> <p>T2. Uprzedzenia przedsiębiorców wobec niepełnosprawności i choroby psychicznej</p> <p>T3. Uprzedzenia społeczeństwa wobec niepełnosprawności i choroby psychicznej</p> <p>T4. Trudności w zrównoważonym rozwoju</p> <p>T5. Negatywny wpływ trwałych zmian w ustawodawstwie</p> <p>T6. Spadek poziomu edukacji i szkoleń</p> <p>T7. Brak zaangażowania ze strony rodziny (w niektórych przypadkach)</p>

ROZDZIAŁ 10

Ramy prawne

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

Czytelnik znajdzie poniżej ogólne informacje na temat ram prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych w krajach uczestniczących w projekcie.

HISZPANIA: Deloia association

- ▶ **Ustawa dotycząca integracji społecznej osób niepełnosprawnych (1982)** (Ley 13/82 de Integración social del Minusválido, LISMI)

Ustawa ta wprowadza obowiązek dla firm posiadających więcej niż 50 pracowników zapewnienie 2% miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych (kwota rezerwacji)

- ▶ **Specjalne Centra Zatrudnienia (*Centro especial de Empleo*)**

Real Decreto 2273/1985 (4 grudnia)

Real Decreto 1368/1985 (17 czerwca)

Specjalne ośrodki zatrudnienia są to firmy, których celem jest zapewnienie płatnej pracy dla osób z niepełnosprawnością. Co najmniej 70% pracowników to pracownicy niepełnosprawni.

- ▶ **Pracownicze umowy ze specjalnymi centrami zatrudnienia (*Enclave laboral*)**

Real Decreto 290/2004 (20 lutego)

Jest to umowa między normalnymi firmami i specjalnym centrum zatrudnienia na prowadzenie działalności gospodarczej. W ten sposób grupa niepełnosprawnych pracowników przenosi się do firmy czasowo.

BUŁGARIA: Plovdiv industrial association

Najważniejsze krajowe organy odpowiedzialne za prawa osób niepełnosprawnych i wdrażanie polityki to:

- ▶ **Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej** jest kluczowym organem tworzącym bazę inicjatywy ustawodawczej i odpowiedzialności organów ścigania - <http://www.mlsp.government.bg/bg/docs/index.htm>
- ▶ **Społeczna Agencja Opieki Społecznej** (lub Agencja Pomocy Społecznej) jest organem wykonawczym MPIPS, dużą część budżetu przeznaczona na zasiłki dla niepełnosprawnych - [http:// www.asp.government.bg/ASP](http://www.asp.government.bg/ASP)
- ▶ **Agencja ds. Osób Niepełnosprawnych** jest specjalną agencją rządową odpowiedzialną za technologie pomocnicze oraz pomoce techniczne, jak również za finansowanie projektów związanych z niepełnosprawnością - <http://ahu.mlsp.government.bg/>
- ▶ **Komisja Walki z Dyskryminacją** (z panelem dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność) - <http://www.kzd-nondiscrimination.com>
- ▶ **Rzecznik Praw Obywatelskich** (z Antydyskryminacyjnym Komitetem Grupy Niepełnosprawnych) - <http://www.ombudsman.bg/>

ROZDZIAŁ 10

Ramy prawne

Ustawy i akty

- ▶ **Ustawa o integracji osób niepełnosprawnych, obowiązująca od 01.01.2005**
- ▶ **Przepisy dotyczące stosowania ustawy o integracji osób niepełnosprawnych zawierają:**
 - Rejestracja wyspecjalizowanych przedsiębiorstw i spółdzielni osób niepełnosprawnych
 - Ocena niepełnosprawności i możliwości integracji
 - Ocena społeczna
 - Zatrudnienie
 - Ochrona społeczno-ekonomiczna
- ▶ **Przepisy dotyczące tworzenia i działalności Krajowej Rady na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i kryteriów reprezentatywności organizacji osób niepełnosprawnych, obowiązujące od 01.01.2005**
- ▶ **Przepisy dotyczące utworzenia Agencji dla niepełnosprawnych**
- ▶ **Krajowy program - "Asystenci dla niepełnosprawnych" (2009)**
- ▶ **Krajowy program na rzecz zatrudnienia i szkolenia osób ze stałą niepełnosprawnością (od 2011)**
- ▶ **Długoterminowa strategia zatrudnienia osób niepełnosprawnych 2011-2020**
- ▶ **Strategia udzielania równych szans dla osób niepełnosprawnych 2008 - 2015**
- ▶ **Plan działania na rzecz zapewnienia równych szans dla osób niepełnosprawnych 2010 - 2011**

- ▶ **Strategia miasta Plovdiw do świadczenia równych szans dla osób niepełnosprawnych 2009-2011**
- ▶ **Ustawa promująca zatrudnienie 2003**
- ▶ **Kodeks pracy**
- ▶ **Ustawa o pomocy społecznej**
- ▶ **Ustawa walki z dyskryminacją**

Jest trend w kierunku integracji większości dzieci niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych, gdzie uczą się inni uczniowie ich wieku.

Ustawa o edukacji wymaga od szkoły stworzenia warunków do integracji dzieci cierpiących na choroby przewlekłe lub dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach publicznych, a z wdrożenia rozporządzenia wynika, że przedszkola, szkoły podstawowe i średnie muszą zapewnić kształcenie zintegrowane w tych samych grupach dzieci.

Specjalne schematy zatrudnienia są prowadzone przez Agencję Zatrudnienia, która zapewnia wsparcie dla popytowej strony rynku pracy. W ramach tych programów, pracodawcy mogą ubiegać się o dofinansowanie do zatrudniania osób niepełnosprawnych z zobowiązaniem do utrzymania go od 24 do 36 miesięcy.

CZECHY: SKV Ostrava

W Republice Czeskiej jest tak zwane " **Prawo społeczne** ". Prawo społeczne reguluje zasady w dwóch głównych obszarach: uzyskiwanie dotacji na opiekę i uzyskanie dotacji na rzecz mobilności.

Uzyskanie dotacji na opiekę – otrzymują te osoby, które nie są w dobrym stanie zdrowia przez długi czas.

Ci ludzie nie są w stanie wypełniać swoich podstawowych potrzeb życiowych i potrzebują pomocy drugiej osoby. W ustawie zapisane są 4 stopnie zależności od pomocy drugiej osoby - z niskim poziomem zależności do pełnej zależności. Aby ocenić poziom zależności w prawie, istnieje 10 obszarów charakteryzujących podstawowe życiowe potrzeby - zręczność, orientacja, komunikacja, jedzenie, ubieranie się, higiena ciała, potrzeby fizjologiczne, opieki zdrowotnej, osobista aktywność i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Uzyskanie dotacji na rzecz mobilności - ta dotacja udzielana jest regularnie osobom, powyżej pierwszego roku życia, którzy:

- Nie są w stanie spełnić swoich podstawowych potrzeb życiowych w zakresie mobilności (lub tych, którzy mają II lub III stopień niepełnosprawności)
- Potrzebują podróżować często w ciągu miesiąca
- Nie korzystają z mieszkalnych usług społecznych zgodnych z "prawem społecznym" w domach opieki dla osób niepełnosprawnych, domach dla osób starszych, w domach o specjalnym systemem lub w medycznych domach mieszkalnych.

Grant wynosi 400 koron czeskich na miesiąc (około 16 Euro / miesięcznie)

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnobrzegu

Główną ramą prawną dla systemu oświaty w Polsce jest Ustawa o Systemie Edukacji (1991) a Ministerstwo Edukacji Narodowej jest głównym ministerstwem odpowiedzialnym za oświatę na szczeblu centralnym. Kształcenie specjalne jest integralną częścią systemu edukacji w Polsce, choć istnieje system oddzielnych szkół specjalnych. System edukacyjny zapewnia wiele możliwości szkolnictwa (także niepublicznego) dla uczniów niepełnosprawnych, w tym szkoły ogólnodostępne (które mogą mieć specjalne lub zintegrowane oddziały), szkoły zintegrowane, szkoły specjalne, nauki domową i ośrodki opiekuńcze (dla uczniów z intelektualną niepełnosprawnością w stopniu głębokim).

Ustawa o Systemie Oświaty (1991) mówi, że uczniowie niepełnosprawni mogą uczęszczać do każdego rodzaju szkoły, w zależności od ich indywidualnych potrzeb i możliwości, mają prawo do indywidualnego nauczania, programów nauczania i klas oraz do odpowiedniego dostosowania treści programów nauczania tak aby odpowiadały indywidualnym umiejętnościom. Szkoły ogólnodostępne mają prawny obowiązek zapisać wszystkie dzieci mieszkające w dzielnicy szkoły. Nawet jeśli w ocenie kształcenia specjalnego jest rekomendacja do szkoły specjalnej, rodzice nadal mają prawo do wysyłania swoich dzieci do szkoły masowej.

Edukacja w Polsce jest obowiązkowa dla wszystkich dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 18, niezależnie od tego, czy mają jakąś niepełnosprawność. Obowiązek rozpoczyna się rokiem edukacji przedszkolnej, a następnie 6 lat szkoły podstawowej i trwa do ukończenia 3 lat szkoły gimnazjalnej i / lub do wieku 18 lat. Pierwszy rok edukacji przedszkolnej ("Zerówka") jest obowiązkowa dla wszystkich dzieci sześciolletnich. Początek obowiązkowej edukacji w szkole podstawowej rozpoczyna się w trakcie roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 lat. Obowiązek szkolny trwa do ukończenia gimnazjum (uczniowie są zwykle w wieku 16 lat), nie dłużej niż do 18 roku życia.

ROZDZIAŁ 10

Ramy prawne

Następnie uczniowie mogą kontynuować naukę w nieobowiązkowych szkołach średnich lub korzystać z edukacji szkolnej zewnętrznej. Następujące szkoły (powszechne lub specjalne) oferują egzamin dojrzałości niezbędny do przyjęcia na studia:

- 3-letnie licea ogólnokształcące,
- 3-letnie licea profilowane na poziomie średnim.
- 4-letnie technikum.

Istnieją również 2 i 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe (powszechne lub specjalnych), które nie oferują egzaminu dojrzałości. Ich absolwenci mogą jednak kontynuować naukę w szkołach uzupełniających (ogólne lub techniczne) oferują 2 lub 3 letnie kształcenie w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu w celu przygotowania do egzaminu maturalnego. Co więcej, na przestrzeni ostatnich kilku lat powstały specjalne szkoły przysposobienia do pracy dla młodych osób z umiarkowanym i znacznym upośledzeniem umysłowym, zostały opracowane aby dać możliwości zaawansowanego kształcenia tej grupie osób.

Uczniowie z niepełnosprawnością, którzy zostali ocenieni jako wymagający kształcenia specjalnego mają prawo uczestniczyć w każdym etapie edukacyjnym przez dłuższy okres: w szkole podstawowej w wieku do lat 18, gimnazjum w wieku do lat 21 i w szkole średniej aż do wieku 24 lat. Mogą także uczęszczać do klasy przygotowawczej „zerówka” w wieku powyżej sześciu lat i ich obowiązkowe kształcenie w szkole podstawowej może być odroczone do końca roku szkolnego, gdy osiągną wiek dziesięciu lat (Rozporządzenie w sprawie warunków ..., 2005). Jedynym wyjątkiem są dzieci i młodzież z głębokim upośledzeniem umysłowym, które spełniają obowiązkowe przygotowanie do szkoły oraz obowiązek szkolny poprzez udział w tak zwanych zajęciach rehabilitacyjno-edukacyjnych. Mają oni prawo do udziału w takich zajęciach w wieku od trzech do 25 lat.

Zajęcia te mogą być świadczone zarówno w ramach systemu edukacji (w publicznych przedszkolach i szkołach), w specjalnych placówkach edukacyjno-opiekuńczych, pozarządowych ośrodkach opiekuńczych, domach opieki społecznej, samopomocowe wspólnoty mieszkalne i centra opieki medycznej lub w domu rodzinnym dziecka (Rozporządzenie w sprawie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, 1997).

Istnieje kilka przepisów, które są najbardziej istotne z punktu widzenia **sytuacji na rynku pracy dla osób niepełnosprawnych** w Polsce. Niektóre z nich mają charakter ogólny (np. Kodeks Pracy oraz Ustawy o Promocji Zatrudnienia).

Niektóre z nich mają formę przepisów dla określonej niepełnosprawności. Kodeks pracy określa prawa i obowiązki pracodawców i pracowników oraz zapewnia obowiązkowe zasady w celu ochrony interesów pracowników. [Ustawa o Promocji Zatrudnienia i Instytucjach Rynku Pracy](#) określa zobowiązania Państwa na rzecz zatrudnienia, zmniejszenie bezrobocia oraz skupienie się na aktywizacji zawodowej.

Ustawa ta ma charakter ogólnej regulacji i ma zastosowanie do wszystkich obywateli. Jednakże, przewiduje również stosowanie specjalnych działań wobec pewnych określonych kategorii bezrobotnych, m.in. osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędach pracy jako bezrobotni. Istnieje wiele innych rozwiązań w Polsce o szczególnym charakterze, które mają na celu promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych i skierowane są wyłącznie do tej grupy społecznej. Działania te są regulowane przez [Ustawę o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych](#).

ROZDZIAŁ 10

Ramy prawne

Ustawa o rehabilitacji ustanawia szereg praw ustanowionych z myślą o osobach niepełnosprawnych w miejscu pracy. Obejmują one ograniczenia co do maksymalnego czasu pracy: 8 godzin dziennie, 40 godzin w tygodniu - w przypadku łagodnego stopnia niepełnosprawności - i 7 godzin dziennie (35 godzin tygodniowo) - w przypadku umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności.

Ponadto, osoby niepełnosprawne mają prawo do **dotatkowych przerw w pracy** (15 minut, które jest wliczone w czas pracy i przeznaczone na ćwiczenia lub rekreację) oraz osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności otrzymują dodatkowy czas na urlop (10 dni w roku) oraz prawo do zwolnienia z pracy z powodu badań lekarskich i leczenia, rehabilitacji i zakupu lub naprawy sprzętu ortopedycznego bez utraty dochodów. Mogą również wziąć 21 dni raz w roku na wczasy rehabilitacyjne. Osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności mają prawo do urlopu z pracy do 21 dni w roku, przy jednoczesnym zachowaniu prawa do wynagrodzenia.

Zgodnie z artykułem 26 Ustawy o Rehabilitacji, pracodawcy, którzy zatrudniają co najmniej przez 36 miesięcy osoby niepełnosprawne (które były bezrobotne lub poszukujące pracy a nie zatrudnione, i zostały skierowane do pracy przez Urząd Pracy, lub których niepełnosprawność wystąpiła podczas pracy dla pracodawcy, z wyjątkiem, kiedy ta niepełnosprawność została spowodowana z winy naruszenia przepisów przez pracodawcę lub przez pracownika) mogą otrzymywać z **Państwowego Funduszu Rehabilitacji** zwrot za :

1. dostosowanie istniejących lub tworzenie nowych miejsc pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych,
2. adaptację lub zakupu urządzeń, które pomagają osobom niepełnosprawnym w lepszym funkcjonowaniu w pracy,
3. rozpoznawanie i określanie potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez pracowników usług medycznych.

WIELKA BRYTANIA: Streetwyz2

- ▶ **Ustawa Przeciwdziałająca Dyskryminacji Osób Niepełnosprawnych z 1995 r.**
- ▶ **Akty prawne przeciwdziałające Dyskryminacji Osób Niepełnosprawnych (Pojęcie Niepełnosprawność) 1996.**

Ustawa zakazuje dyskryminacji osób niepełnosprawnych w ustalonych okolicznościach, obejmując pracę i zatrudnienie, edukację, transport i dostarczanie towarów, urzędzeń, usług, pomieszczeń i wykonywania funkcji publicznych. Tylko te osoby, które są zdefiniowane jako zgodne z pkt 1 ustawy, oraz związane z harmonogramami i rozporządzeniami wydanymi na jej podstawie, mają prawo do ochrony jakie ustawa przewiduje.

- ▶ **Ustawa o Specjalnych Potrzeby Edukacyjne i Niepełnosprawności 2001, Ustawa Przeciwdziałająca Dyskryminacji Osób Niepełnosprawnych 1995 r. (poprawka)**
- ▶ **Rozporządzenia z 2003 r i Przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych z 2005 r..**
- ▶ **W części czwartej Ustawy Przeciwdziałanie Dyskryminacji Osób Niepełnosprawnych (niewidomych i niedowidzących) Rozporządzenia 2003r. Zmiana w 2006 roku.**

RUMUNIA: Tehnic Colegiul de Cai Ferate "Unirea"

W Rumunii osoby niepełnosprawne mają takie same prawa jak reszta społeczeństwa. Podczas procesu dostosowania ustawodawstwa rumuńskiego do międzynarodowego w Rumunii zostały stworzone i wydane liczne ustawy, które regulują Statut Osób Niepełnosprawnych. Aby pomóc władzom i osobom niepełnosprawnym, problemy tych osób poruszane są prawie codziennie w opiniach publicznych. Musimy wspomnieć, że kilka problemów osób niepełnosprawnych nadal jest nie rozwiązanych.

Edukacja osób niepełnosprawnych

Rumunia uwzględnia przepisy stworzone przez międzynarodowe instytucje w zakresie edukacji osób niepełnosprawnych. Rumunia przystąpiła do tego prawodawstwa poprzez podpisanie dokumentów: ONU konwencja dotycząca praw dziecka, deklaracja Salamanca, standardowe zasady dotyczące kształcenia specjalnego, Światowa Deklaracja o Edukacji dla wszystkich.

Edukacja dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczestniczącej w edukacji przedszkolnej, podstawowej, gimnazjalnej, średniej lub wyższej średnie jest organizowana zgodnie z artykułem 58 z Konstytucji Rumuńskiej, 6 i 7 rozdział z Ustawy o Edukacji no.84/1995 oraz rozporządzenia prawne no.128/1997 - prawo dotyczące statutu nauczycieli. Kształcenie specjalne (zgodnie z ustawodawstwem rumuńskim) jest dostosowaną formą edukacji i pomocy (medycznej, społecznej, edukacyjnej, kulturalnej) skierowaną do ludzi, którzy nie mogą dotrzeć do standardów narzuconych przez normalną edukację na stałe lub czasowo.

Osób niepełnosprawne są poddane stałej edukacji i orientacji zawodowej przez całe życie. Osoba niepełnosprawnych i jego rodzina przy pomocy doradcy decydują o wyborze rodzaju nauczania, jak również instytucji edukacyjnej.

Głównym czynnikiem, który wpływa na zatrudnienie osób niepełnosprawnych jest jego edukacja.

W raporcie na podstawie badań ilościowych i jakościowych, a wykonanym przez ekspertów RAS (Rumuńska Społeczność Akademicka) jest mowa, że " 3% osób niepełnosprawnych uczęszcza na zajęcia do normalnych szkół, a 17% na zajęcia w szkołach specjalnych. Choć analiza danych nie ukazuje, że edukacja w szkołach dla dzieci ze specjalnymi potrzebami może mieć silny wpływ na możliwość znalezienia pracy, wszystko to ma wpływ na przebieg edukacji. Tak więc wśród tych, którzy uczyli się w szkole zawodowej prawie 30% to byli uczniowie szkoły specjalnej w porównaniu z 6% osób, które ukończył gimnazjum szkoły masowej. Ponadto, wśród tych, którzy mają stopień wyższy, mniej niż 10% uczęszczało na zajęcia w szkole dla dzieci ze specjalnymi potrzebami w pewnym momencie w ich życiu.

Ten sam raport wskazuje, że "choć szkoła zawodowa jest najczęstszą drogą edukacyjną dla osób niepełnosprawnych z tego panelu, to nie wydaje się aby miało to istotny wpływ na możliwości znalezienia pracy. Mimo że istnieje związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności, poziomem wykształcenia a zatrudnieniem, z zebranych danych wynika, że edukacja jest czynnikiem decydującym przy podjęciu pracy, bardziej niż stopień niepełnosprawności.

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Wykształcenie, doświadczenie zawodowe, długoterminowe szkolenia i dostrzeganie własnych zdolności do pracy mają duży wpływ na możliwości zatrudnienia.

Ramy prawne w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych weszły w życie w grudniu 2006 r. (ustawa 448-). Zgodnie z prawem 448/2006, osoby niepełnosprawne mogą dostać pracę w zależności od ich przygotowania zawodowego i zdolności do pracy. Każdy pracodawca, który zatrudnia ponad 50 osób, ma obowiązek zaoferować miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych w proporcji co najmniej 4% z ogólnej liczby pracowników.

Bezrobocie i orientacja zawodowa

W naszym kraju zatrudnienie osoby z niepełnosprawnością jest realizowane w następujących sferach: na rynku pracy, w domu, w formach chronionych.

Według Mediafax, w Rumunii, tylko 4,02% z osób niepełnosprawnością ma pracę. Liczba ta klasyfikuje nasz kraj na ostatnim miejscu w UE. Rumunia została umieszczona na ostatnim miejscu w zakresie budżetu przeznaczanego na usługi socjalne dla osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne stanowią największą mniejszość w Rumunii, o największym tempie wzrostu, zgodnie z "Przewodnikiem dla Pracodawców", opublikowanym przez rumuńską Ligę Ochrony Zdrowia Psychicznego. Ludzie niepełnosprawni mają utrudniony dostęp do edukacji, a tym samym większa liczba tych osób ma niższy poziom wykształcenia co ma wpływ na zatrudnienie.

Odsetek osób niepełnosprawnych, które nie są włączone w system oświaty jest siedem razy większy niż średnia krajowa. Porzucanie szkoły po czterech pierwszych latach szkolnych jest dwa razy częstsze wśród osób niepełnosprawnych. Tylko 17,5% z liczby osób niepełnosprawnych udało się ukończyć studia wyższe, średnia krajowa wynosi 31%. Jedynie 8,3% pracowników niepełnosprawnych posiada stopień wyższy wykształcenia.

Brak szkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych prowadzi do trudności w procesie uzyskiwania pracy. Najpopularniejsze miejsca pracy wśród osób niepełnosprawnych są to tradycyjne: introligator, operator komputera, pracownik artystyczny, pracownik sortowania opakowań, pracownik przemysłowy w branży seryjnej (od produktów wykonywanych ręcznie po produkty elektroniczne), ale także pracownik w handlu, w przemyśle piekarniczym, pracownik w branży materiałów budowlanych. Dotyczy to miejsc pracy, które wymagają czynności rutynowych, jak również prac, które wymagają bezpośredniego kontaktu z klientami. Każda duża firma, w zakresie budowlanym, w przemyśle ciężkim lub przemyśle lekkim, w dziedzinie transportu i handlu posiada miejsca pracy, które mogą być dostosowane do ludzi o ograniczonych zdolnościach. Wśród tych zawodów możemy wymienić: magazyniera, komisarza, księgowego, pracownika ksero, pracownika call-center, sekretarki i kasjerki / sprzedawców.

ANEKS

PROD LEONARDO PARTNERSHIP

Professional Orientation
of People with Disability

Wykaz głównych źródeł informacji w celu znalezienia informacji na temat osób ze specjalnymi potrzebami w krajach partnerskich projektu PROD.

HISZPANIA: Deloa association

Informe Olivenza 2010 (po hiszpańsku):

<http://www.observatoriodeladiscapacidad.es/informacion/documento/20110107/informe-olivenza-2010>

Główne informacje na temat sytuacji osób z niepełnosprawnością w Hiszpani.

źródło: *Observatorio de la Discapacidad* (Spanish Observatory for Disability)

Dane statystyczne na temat osób z niepełnosprawnością (po hiszpańsku):

<http://sid.usal.es/estadisticas-discapacidad.asp>

źródło: *Observatorio de la Discapacidad* (Spanish Observatory for Disability)

Krajowe badania na temat niepełnosprawności (po hiszpańsku):

<http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=%2Ft15%2Fp418&file=inebase>

źródło: INE (Spanish Statistics Office)

BULGARIA: Plovdiv industrial association

Narodowy Instytut Statystyczny

<http://www.nsi.bg/SocialActivities/Health.htm>

Narodowa Agencja Zatrudnienia

http://www.az.government.bg/eng/index_en.asp

Agencja dla osób niepełnosprawnych

<http://ahu.mlsp.government.bg>

Agencja Pomocy Społecznej

http://www.asp.government.bg/ASP_Client/jsp/main.jsp

RUMUNIA: Colegiul Tehnic de Cai Ferate "Unirea"

INSTYTUCJE RZĄDOWE:

- Krajowy Urząd ds. Osób Niepełnosprawnych (N.A.D.P. Romania) www.anph.ro
- Dyrekcja Generalna ds. Pomocy Społecznej i Ochrony Dzieci Jassy (G.D.S.A.C.P)
- Departament Pomocy Społecznej (Rady Miasta)
- Powiatowa Dyrekcja ds. Edukacji Jassy (C.D.E. Iași)
- Centrum Kształcenia Nauczycieli (T.T.C. Iași)
- Powiatowa Dyrekcja Pomocy Psycho-pedagogicznej Jassy (C.D.P.P.A.)
- Powiatowa Agencja Zatrudnienia w Jassy (C.E.A.)
- Lokalna Agencja Zatrudnienia w Pascani (L.E.A.)

STOWARZYSZENIA I NGOs:

- Organizacja Blisko Ciebie - Rumunia
- Fundacja Solidarność i Nadzieja
- Organizacja Ratuj Dzieci - filia w Jassy
- Fundacja Hallo Przyjaciele - Pascani
- Stowarzyszenie Szansa 2010 Pascani
- Organizacja Blisko Ciebie - Rumunia
- Fundacja Solidarność i Nadzieja
- Organizacja Ratuj Dzieci - filia w Jassy

CZECHY: SKV Ostrava

Chodicilide (Czeski)

www.chodicilide.cz

Informacje o tym, jak komunikować się z osobą o specjalnych potrzebach, jeśli spotkacie ją na ulicy. Strona internetowa z narodowej kampanii skoncentrowanej na ludziach wymagających szczególnego wsparcia.

Krajowa Rada dla osób ze specjalnymi potrzebami (po czesku)

www.nrzp.cz (po czesku)

Strona internetowa Krajowej Rady dla osób ze specjalnymi potrzebami. Organizacja ta obejmuje wszystkie inne stowarzyszenia, kluby lub federacje dla osób niepełnosprawnych. Oferuje wszystkie aktualne informacje na temat zdrowia i polityki społecznej. Podaje również porady jak poradzić sobie z niektórymi problemami.

Vitalion (po czesku)

www.vitalion.cz

Informacje na temat wszystkich rodzajów niepełnosprawności (fizycznej, psychicznej, wzrokowej, słuchowej itp.)

Stowarzyszenie osób niepełnosprawnych ruchowo (po czesku)

www.svaztp.cz

Strona internetowa Stowarzyszenia niepełnosprawnych fizycznie, dostarcza informacji na temat osób niepełnosprawnych, różnych aktualnych dokumentów, jest to miejsce poznawania się różnych osób niepełnosprawnych

Ligavozic (po czesku)

www.ligavozic.cz

Informacje na temat osób niepełnosprawnych ruchowo na wózkach inwalidzkich, ich prawa, zasady prawne

Uzutency-zivot (po czesku)

www.uzitecny-zivot.cz

Strona internetowa stowarzyszenia non profit, które wspiera rozwój młodych osób niepełnosprawnych

Roska (po czeski)

www.roska.eu

Informacje na temat osób ze stwardnieniem rozsianym, informacje o różnych wykładach i innych działaniach.

Regionalne strony internetowe (Czech):

www.skv.cz

Informacje o tenisie stołowym dla osób niepełnosprawnych

www.handicap.cz

Informacje o różnych działaniach dla osób niepełnosprawnych

www.helpklub.cz

Informacje o różnych działaniach dla osób niepełnosprawnych

Inne źródła:

Specjalistyczne punkty konsultacyjne dla różnych typów niepełnosprawności.

Instytucje publiczne i urzędy gminne, które mają obowiązek dostarczyć wszystkich niezbędnych informacji osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, jeżeli się z nimi skontaktują.

POLSKA: Specjalny Ośrodek Szkolno—Wychowawczy w Tarnobrzegu

Powiatowe informacje dla osób niepełnosprawnych

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnobrzegu

<http://www.poradniatg.kubanek.pl/>

Powiatowy Urząd Pracy

<http://www.pup-tg.pl/>

Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

<http://www.bip.tarnobrzeg.pl/?>

Urząd Miasta Tarnobrzeg

<http://www.tarnobrzeg.pl/>

Powiatowe Centrum Wsparcia

<http://www.pcpr.tarnogorski.pl/>

Regionalne strony internetowe

<http://www.katowice.eu/pl/informator-dla-mieszkanca/informacje-dla-osob-niepelnosprawnych.htm>

Rządowe strony internetowe

<http://www.niepelnosprawni.gov.pl/>

<http://www.pfron.org.pl/portal/pl/>

Inne:

<http://www.niepelnosprawni.pl/>

<http://www.bardziejkochani.pl>

WIELKA BRYTANIA: Streetwyze

DirectGov web page (po angielsku)

<http://www.direct.gov.uk/en/disabledpeople/index.htm>

Ogólne informacje na temat zatrudnienia, edukacji, wsparcia finansowego, itp. dla osób o szczególnych potrzebach w UK

Shaw trust (po angielsku)

www.shaw-trust.org.uk

Shaw Trust to brytyjska organizacją charytatywną, która wspiera osoby niepełnosprawne i osoby w niekorzystnej sytuacji w przygotowaniu się do pracy, znalezieniu pracy i usamodzielnieniu się tych osób

Disability Directory on line ((po angielsku)

<http://www.disabilitydirectoryonline.com>

Zapewnienie dostępu do informacji dotyczących niepełnosprawności w Wielkiej Brytanii, Europie i USA.

DIAL Barking and Dagenham (po angielsku)

<http://www.scope.org.uk/services/dial-barking-and-dagenham>

Informacje Porady dla niepełnosprawnych z dzielnic Barking i Dagenham, jest to lokalna informacja i punkt poradnictwa dla osób niepełnosprawnych prowadzony przez osoby niepełnosprawne

Borough of Barking & Dadenham ((po angielsku)

<http://www.lbbd.gov.uk>

Informacje o gminie w tym przydatne informacje dla osób ze specjalnymi potrzebami.